

30913 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11 } చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ మేనెల 15-వ తేది గురువారము } No. 38
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస శుద్ధ ఏకాదశి ౧౨. } సంచిక 3౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. సంవత్సర చీటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పిల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల బాపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును మురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవంతిది

ఈమందును తుడ్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి ముష్కభాగములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

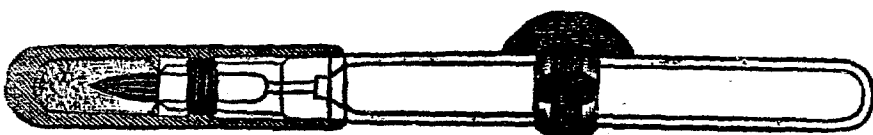

చక్కనిడబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

నెల్వే ఫిల్లింగు

"ఆ గేట్"

ఫ్రంట్స్ వేనా

సాదారణమయిన "ఆ గేట్" కలము 2957
మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఉత్కృష్టపాతీ బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాతీ నుడయోగించుట యశుభ్రమగు మాత్ర
సాధనము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
మైలాపూరు విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

ఆర్డరు చిన్నదియైనను లేక పెద్దదియైనను మిక్కిలి శ్రద్ధతో చేయబడును

వట్టెలుతీర్చిన దైమండుగాజులు

8 న-7 నవరములలో తయారగును జత 1 కి మజారి రు 10.

బోలు చేతిగొలుసులు

4 న-9 నవరములలో తయారు చేయవచ్చును. తరుగునూ మజారి జత 1 కి రు. 14

గెట్టి గొలుసులు

5 న-20 నవరముల వరకు తయారు చేయవచ్చును జత 1 కి మజారి రు 10, 15 వరకు గలదు.

(5) 172 పుటలుగల అంకిమైన మా క్యాలెండరు 1 కి ధర రు. 1-0-0.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నలువర్రుకులు, వైవాళూరుగొడ్డు, మదరాసు.

కొలదిప్రతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు ?

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:— మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)
ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ లేగినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2 8 0
నిండు క్యాలికోబైండు ఫెడర్ వైటుకాగితములు } పోస్టాఫీసు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

తెలలపెట్టె నెం 212,

6, 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

10.5-24 తేది శనివారమునుండి 17-5-24 తేది శుక్ర
వారమువరకు రెండుసార్లు సాయంత్రము 6-15 నిమిషమున రాత్రి
9-30 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15
గంటలకుకూడ యూనివర్సల్స్ స్క్రీమింగు సీరియల్ ది
ఈగిల్స్ టాలన్స్ మిక్కిలి భయంకర, వైర్య,
కృత్యములు, ప్రాణముతీయము,
ప్రాణముపోవుట మొదలగునవిగల అధ్యాయము, ఫ్రెడ్ థామ్
సన్ & ఆన్ లిటిల్ ప్రధానపాత్రలను ధరించిరి. ఉపకథలు
10, 11, 12, నాలుగవవారము 6 భాగములు. యూనివర్సల్స్
గ్రేట్ బాక్సింగు పీరియసు ది రెడర్ ఫువర్స్ ఇంటర్ నేషనల్
స్టూడు & కామిక్ కూడ చూపబడును.

మామూలుపల్లం ఇనాం విక్రయం

మాగాణి భూములయం దాసక్తిగలవారికిది
మంచి తరుణము. అవ్యవధియైన మించిపోవును.
త్వరపడుడు.

కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు, గుడివాడతాలూకా, గుడి
వాడకు నువారు 6 మైళ్ల దూరములో యున్నటు
వంటి దండిగానపూడి గ్రామములో నె 119 న
య 21-69 ట్లు సర్వదుంబాలా ఇనాం భూమి,
ఏకఖండము, చదికియైనభూమి, ముంజేత కృష్ణ
కాల్య కింద సాగులగునది. భూమి అంతకు నుమారు
రు 19-0-0 లు పై చిల్లర ఏటేటా శిస్తుగలది.
వారసత్వపుహక్కు మొదలుగాగల ఏవిధమైన
తగాదాలు లేనిది. సదరుభూమి అంతాగాని, కొంత
గాని, విక్రయమునకు సిద్ధముగా యున్నది. వలయు
వారలు యీకింద వివరించిన అడ్డముకు తాము
స్వతహాగా వచ్చిగాని, లేక జాబువ్రాసి జవాబు
తెప్పించుకొనుటగాని చేయదగును.

యం. చంద్రయ్య ప్రొక్రయరు,
నెం 8180 దు, వల్లికుళి, కింబ్రాబాద్, డిక్కన్.

విశాఖపట్టణ మండలమహాసభ

ఆంధ్రప్రదేశ్ గోపాలకృష్ణయ్యగారి
ఆధ్వర్యమున

దేశస్థితి పర్యాలోచనము

మాడుగులలో యీవేల 4 వ తేదీన సమావేశమైన 16 వ విశాఖపట్టణ మండలమహాసభ కృత్రిమపరిపాలన ఆంధ్రప్రదేశ్ దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఆధ్వర్యమునండి యాక్రిందిభాగములు ముద్రించుచున్నాము:-

ఇప్పుడు దేశస్థితి లెట్లున్నదో కనుగొనుట అవసరము. భవిష్యత్కార్య విధానమునుగూర్చి ఆలోచించుటకు ముందు మన మేస్థితిలో నెక్కడనున్నామో తెలిసికొనవలయును. మూడేండ్లు కష్టపడి పనిజేయుటవలన విజయము గానున్న కొంతఅనుభవమైన గల్గినది. ఆయనభవము నివ్వకపోయినా జక్ మైందిగాదు. అందువలన యాయాద్యమమును అనుసరించుచు లాభమును అడయవచ్చును. విజయము గలుగదని నిరాశపెంద నక్కరలేదు. మనము జేయుగల్గినది కత్తి బలమును విజ్ఞానమును జలపరచుకొని ముందుకు పోవలయును. విజయముకొన మే మాత్రమును తమతాపపడరాదు. మనకాద్యము ఆదర్శమైనదియు సాత్వికమైనదియు నైయున్నది. అందువలన విజయ మే నాటికైన వచ్చితిరును. ఎప్పుటికినీగాని స్వరాజ్యము మనకు రాదని అనుకొననేరదు. ఒకసారి ప్రబోధము గాంచిన దేశము మరల నిద్రాణము గాజాలదు. అందులకు సాధనమేది యనునది యే చింతనీయును. మనకు, మనసాంప్రదాయములకు, మన దేశాశయములకు తగిన సాధనము అభివృద్ధి పరియొకటి గాన్పించదు. మహాత్ముడు భగవదంత గలవాడనియు, అవతారమే యనియు, ప్రపంచరక్షకార్థమును దుష్టశక్తికార్యము జన్మించి నాడనియు మనకు తెలియును.

భాగవత మార్గము

ఆయన నిర్మించిన దౌర్జన్యరహిత సహాయనిత్యకారణాద్య మ సాధనమును విశ్రుతులను శత్రువులను అందరును సమైక్యించిరి. మనదేశపరిస్థితులకు అవ్యుద్ధియేతిగియున్న దనిభావించిరి. మన పరిపాలకుల విశ్వాసము ననుసరించువారిలో అధికారముగలవారు అయ్యిరి తమజేయనిరి. మహాత్ముడియులుగూడ దానిని తామను ప్రించుటకు తగినదని యంగీకరించిరి. మనకు హిందువుల కయ్యవ మన జాతిబాంధవ్యమునైతికాధికారముగా గాన్పించుచున్నది. ఇతరుల కదిక్రొత్తది గావచ్చును గాని మనకుట్లుగాదు. మహాభారత పురోజులలో నాచరణలో నుండిన భారతీయమంతో బోల్చిన యెడల నియ్యది భాగవత మార్గమనదగును.

అస్పృశ్యత

మనమత సాంఘికధర్మములకు వర్తించునట్లు అస్పృశ్య వికమత్వము యెట్లుండునో ఆ కార్యవిధానము నంతను మిశ్రజెప్ప బూనుకొనలేదు. ఈసభ అందుకు సమావేశము గాలేదు. ఈవిషయమై మనదేశమునందు పూర్వాకారపరాయణులలో కదలికగల్గినదని మీకు తెలియును. ఈసమస్య కాంగ్రెసువేదికయందుగాక యితరచోట్ల పరిష్కారముగావలసియున్నది. ఈసాంఘికధర్మములో శాఖగాబయలుదేరిన వైకల్యత్యాగమును కాంగ్రెసుకు సంబంధములేకుండ నడుపవలెనని గాంధీమహాత్ముడు విశదీకరించి యుండెను. ఆయనజెప్పినది సత్యమని నాకు నమ్మకము. ఆదర్శమును విజయము గాంచువలెననికొనుచు భగవదంతమును కాంగ్రెసుజేయుచుండునుగాని, ఆకాలీనరంభమునందువలె యిందు పాల్గొనజాలదు. ఏతే యెప్పుడును ఒకకన్న దానినైనుంచి, ప్రభుత్వమువారు స్వదేశసంస్థానములలో నమ్మకమైన ఉద్యోగులను స్వేచ్ఛించుకొనినట్లును ఉపయోగముల పందినవాయకులగుడ స్వేచ్ఛలు దూర్జీవికరించుచుండును. వికమత్వమునకును, అస్పృశ్యతకును కాంగ్రెసునందును వైరుధ్యములేకుండ నెన్నియోగలనని చెప్పినచాలును. ఈరెండును అవిశాఖావసంబంధము గలవి. అయ్యవి యిప్పుడు ముఖ్యముగా నవసరము. ఇయ్యవియే కాంగ్రెసువాదుల భవిష్యత్కార్యవిధానము. అవి చాలకత్తిమంతములైనవి. నిరాశతో ప్రంగిపోవుచున్న కాంగ్రెసుప్రచారకులకు వానివలన యెంతటి ఆవేగమైన గలుగగలదు. అధికారులు మనలో అంత దూతిమతవైరుధ్యముల జూచి నవ్వునటుల వదిలివేసెనము. అట్లు గునా? మనమజేయవలస బాచి వీరిలో వికమత్వము గురురు చున్నదనియు, స్వరాజ్యోత్సవమును బడసెద రనియు వారు నిశ్చయ పోయెదరు. కావునమనము యీకార్యక్రమాంతము ననుష్ఠించుటవలన మనప్రతిష్ఠికి మంచిపని గల్గించుచున్నా మని

తలంపరా? జితే అది కాననసభా కార్యమంత తీవ్రముగ నుండక పోవచ్చును.

కాననసభా ప్రవేశము: స్వరాజ్యపక్ష ధర్మము

కాననసభలలో ప్రవేశించిన సోదరులు ఒక పనిమాత్రము జేసిరి. మనకాననసభలద్వారానే అధికారులు పాలించుచు న్నారసుకొనుమామను నెల్లడిజేసిరి. ఇంతియగాక లిబలు పక్షమువారియు ఇండిపెండెంటు పక్షమువారియు శత్రుపెట్టుకొన్నవారిని తగుజాగ్రత్తగ మధ్యమార్గమున దాగుకొనియుండువారిని గూడ వైటికి లాగిరి. ఇకను వారు ప్రజాపతిని శులుగ నెన్నుకొని చేయవలసిన పనిని మాత్రము సరిగా నిర్దేశించుకొనలేదు. వారు సక్రమముగా కార్యాచరణమునకు గడంగునెడల ప్రభుత్వమునకు సత్తులను పూర్తిగ తిరస్కరింపవలసి యుండును. అప్పుడు వారు తామే రష్ట్రీయప్రభుత్వముగా నేర్పడి తమ కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొని సర్వనియోజకాధికారముగల నేమనలపార్లమెంటు నేర్పరచి దేశమంతయు యీ సూతననిర్వాణము జెప్పినటుల జేయువలయు నేర్పాటుచేయవలెను. ఇయ్యది కాననోల్లంఘనము. వారు దీనిని జేయుగలరా? వారి కందుకు శక్తిబలములేవనిగాని తగినవారు గాదనిగాని చెప్పటలేదు. కాని అందువలన నేమైన లాభముండునా? వారుజేయు పనిఅవసరమునుబట్టిగాని యెట్టిమామగాదని ప్రకటించుకొనిరియు యీఅంతర్జాతిమతవిషయములు యెక్కువభాగింపనా? ఎట్లైనను వారు మనతో సంప్రదింపవలెను. వారిమార్గము నాకు సరిపడకున్నను దానిని కాదనుటలేదు. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శిగనుండి వారికి జేయగలసాయమును నేనుజేసితిని. వారలకు కాంగ్రెసులో స్థానమున్నదని నేను నమ్మిస్తామి. పక్షమువారును, ఇండిపెండెంటు పక్షమువారును వారిఅదర్శము స్వరాజ్యమును, అహింసయు నని చెప్పినంతకాలము యీ మహాదేశీయసంస్థలో చోటులేకుండ జేయజాలము. ఏతే మనసోదరులు యీ కాననసభలలో జేయవలసి ముగిసినదని నేను భావించుచున్నాను. మరలపని గలగవచ్చును. వారు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిన నియోజకవర్గమును పట్టుకొనియుండవచ్చును. కాని యిప్పుడు వారికచట నేమియును పనిలేదు. వారక్కడనే యుండనిండు. మనముగూడ వారలకు తామము గలుగునటుల పనిజేయుదము. స్థానములపోవు భయములేదు గాన. వారు మోసముపహించి యుండనిండు. వారలకున్న వ్యవధిని కత్తి నంతయు యీవికమత్వములు జేమాట్టుకును అస్పృశ్యతనుబోగొట్టుటకును వినియోగింప నిండు. ఈ పని పూర్తియైనపుడు వారు కాననసభలలో ప్రత్యర్థిలో పోరాడవచ్చును. ఈ లోపల మనము గూడ అధికారులు వృద్ధుల పరివర్తనము గాంచెదరేమో చూచెదము. నేను జెప్పినటుల మనము వారిసేవను వద్దనవచ్చు. వారలు మనకు క్రొత్తకృత్రిములుగ నుండురు. సామ్రాజ్య జాదములో వారు గెల్చిరి. వారి సామ్రాజ్యమునై నూర్చు జెప్పడును ఆ స్త్రమింపడు. వారు మన ప్రభుత్వమునకు మంచిసేకులుగ నుండగలరు. కాని వారికి శత్రు నేర్పడదు. అశత్రు తెలియకుండ జరుగుచున్నది. మొదటిది లేబరు ప్రభుత్వము. వారల సంస్కరణ విచారణతోను, రాయలు కమిషనుతోను రొండుపేదెలులతోను మనకేమియును వద్దు. వారలకు పని బాగుగ తెలియుటకు యితరగింప యాటలు గావచ్చును. వారి యిష్టమువచ్చినటుల వారిని చేసికొననిండు. కాని మన పనిని మాత్రము మనముచేసికొనవలెను. మనమందరమును ఒకటియై వారు గావించిన ఒహూకృతిని పరిశీలించెదము. మనమందరము నేకమై నిలయుగ నున్నటులవారికి తెలిసేకని వారు మనకు చేయుబహుమానములలో జాగ్రత్తగ నుండురు. ఆరోజున మనకాననసభ విశ్రుతుల వారితో మాటాడుమని కోరెదము. కానిప్రస్తుతము వారు మన కార్యముల నాశీర్వదించెదరుగాక.

కద్దరుపరిశ్రమ - నైతిక విషయము

కద్దరుపరిశ్రమ యొకటి ప్రాముఖ్యమైన విషయము. ఇప్పుటివరకు కద్దరువిషయమున మన ప్రయత్నములు ఎక్కువ వ్యాపారరీతిగా నున్నవి. అధికలాభమును పొందుటమాత్రమే దీనికి పూనుకొనుటలేదు. ఇందు నైతికాభివృద్ధిగూడ నిమిది యున్నది. మనము లంకమైరు మిల్లులను పడగొట్టుటకు మాత్రమే యుద్దేశింపలేదు. అట్లయినచో పడుకునూలు బట్టలకై పోక మనదేశపు మిల్లు బట్టల నే కొనవలెనని ప్రోత్సహించుచుండుము. ఈ పనిఅతిసులభముగా చేయవచ్చును. కానిమనజాతియొక్క అధికతీవనమును పెట్టు బడి దారులవలన ముష్కత్తె యెక్కువగుచున్నది. ధనాధికుల నిరంకుశత్వము వల్లనే విరోధాశ్రయము చాలకాలమునుండి ప్రంగుచున్నది.

అట్టి ముప్పు మనకు వాటిట్లుకుండ చేసికొనుటకే యీ కద్దరుద్యమము ప్రారంభింపబడినది. తక్కువసాంధలను గలిగియుండుట నూత్నముగా జీవితముగడపుట వాటి నభివృద్ధి జేసికొనుటకు కావలసినంత తీరిక యుండుకొనుట యిందువలన జరుగును. జేమముల నివారించుటకు సులభమార్గము ఖద్దరు పరిశ్రమయే యని తలంప జేయబడినది. ఇట్టి ఘనమైన ఉద్దేశమున్న యిదు మరచిరి. కద్దరుబట్టలు తగినన్ని తయారుకాజాలవలయు, కద్దరు నిర్మాణోద్దేశము కేవలము ఊహలతో నిండినవిషయ మనియు అసాధ్యమయినదనియు కొంతమంది దురభిప్రాయ పడిరి. ప్రతి కుటుంబమువారును తమకు కావలసిన నూలు వారే స్వయముగా వడుకవలెనయే మహాత్ముని యభిప్రాయము. రాట్నము త్రెప్పట నిత్యకర్మగా జేయవలెను. తగినంత బట్ట దొరకదను సేపము జెప్పి ధనాధికుల పెట్టుబడి విధానము నశలంబింప జాలము. ఖద్దరుబట్ట బజారులో వికయింపబడినదగుట తోడనే దానిపవిత్రత చెడును. ఎవరియంత వారు వడకి తయారుచేసి కొను ఖద్దరు పూర్తిగాజాలకున్నను నడుమువరకే సరిపోవున నైనను దానిలో నెక్కువ ఘనత గలదు. అధిక లాభనష్టము లను అర్థకాత్రు మాత్రము లేమియు దానికి అనువర్తించవు. ఈవిషయమును కద్దరునందు త్యాగము జూపు ప్రచారకులెవరును గుర్తింపరు. సహకారసంఘ మనునది వృథా పోటీలను గలిగించుననియు, సహకార పరపతిసంఘముల స్థాపనయనగానే పెట్టుబడిదారుల అధికత్వమువచ్చుననియు గుర్తింపరు. కద్దరునకునూలు కూలీలద్వారాగాని, బానిసలద్వారాగాని వడుకబడగూడదు. కద్దరునందు ప్రేమగలిగి వడుకవలెను. కద్దరు నిర్మాణమునకై కద్దరుబోర్డు వారెన్నడును సహకారసంఘములనుగాని, ఫ్యాక్టరీలనుగాని, స్థాపించగూడదు. వారు మనదేశములో పండినప్రతి విదేశీయులకు మిల్లులకు వికయించు పెద్ద వర్తకులచేత జిక్కుకుండ కట్టుదిట్టములచేసిన చాలును. కాంగ్రెసుకద్దరుసంఘములు జేయవలసిన దేమను:- (1) ప్రతిగామము లోను ప్రతికుటుంబమునకు అవసరమగునంతప్రతి దొరకునట్లు యేర్పాటుజేయుట (2) కలవు తటస్థించినస్థలములలో ప్రజలను వడుకుటకు నేయుటకుప్రోత్సహించుట (3) ప్రజలు వడుకుట నేయుట నేర్చుకొనుటకు వీలగునట్లు అచ్చటచ్చట పరిశ్రమలలో నిపుణులైనవారిని ఉంచుట (4) తమకు లభించు కద్దరునంతయు తక్కువ ధరలకు పంచియిచ్చుట. కాంగ్రెసుసంఘ లన్నియు ఈ విషయమును బాగుగ గుర్తించి యిట్టికార్యములనే అవలంబించు రని తలంచెదను.

జాతీయవిద్య

జాతీయవిద్యా విషయము దానికిది తెరుగా నుండవలసి నది. దీనినిగూర్చి వివిధాభిప్రాయములు గలవు. ప్రస్తుతమున్న జాతీయవిద్యాలయములు ప్రభుత్వవిద్యాలయములకు సరియైన ప్రతులుగా నున్నవి. వాటి విద్యావిధానము మార్చి ధనసహాయ మధికముగా నుండునట్లు జేయుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఈ యంశమునై నే మనదేశముయొక్క భావిస్థితి యాధారపడియున్నది. దేశపరిస్థితులు యారీతిగా నుండిగిస్థితిలో నున్నపుడు యాంధోళన లెక్కువగునన్న యిప్పుడు దేశానుగణ్యమైన స్థిరమగు విద్యావిధాన మేర్పరుచుకొనుట కవకాశములేదని దలంచెదను. మనము దేశీయమృదులను తయారు జేయుచున్నామని కొందరు యెంతో జేయవచ్చును. కాని వారిమాటలను లక్ష్య పెట్టగూడదు. మనకు బాగుగ అనుభముగల దేశీయమృదులే యిప్పుడు గావలసియున్నది. అవమానములను సహించనివారు సత్యమునకై ప్రాణత్యాగ మొనర్చి సునిధియైనవారు మాత్ర దేశోద్ధారణమునకై యెన్ని కష్టములకైన ఓర్చువారు యిప్పుడవసరము. ఇట్టి గుణములు దేశభక్తి, ధర్మభక్తి గురుభక్తి నాయకులయందు భక్తి కట్టుబాటులను విధియొందు డుట మున్నగు శిక్షణ మొనగుటయే విద్యావిధానమునందు చేర్పబడదు. రాట్నము త్రెప్పట, దృఢవిశ్వాసము గలిగియుండుట, హిందీభాష జెప్పినజాలును. అనేకవిధానముల నేర్పరచి పెద్ద పెద్ద సంఘముల స్థాపించినచో ప్రస్తుత సునిధిస్థితి యధికమగును. విద్యార్థులు లేరని విచారించి యెక్కువమందిని ఆకర్షించుటకై ప్రజల యభిలాషల కనుగుణ్యముగా నుండ ప్రయత్నింపవలెను. మనము స్థిరమైన కార్యములజేసి దాని ఫలితమునకు విడిచిపెట్టవలెను. ఈవిషయమున యిట్టిసభలో యంతకు మించి జెప్పవసరము లేదని దలంచెదను. కాంగ్రెసు సంఘములవారు యెచ్చటనులే తమకు యోగ్యులగు ఉపాధ్యాయులు పురజనుల సానుభూతిగ లభింతుకో అచ్చటనే విద్యాలయముల స్థాపించిన జాలును. ప్రతిచోటను నెలకొల్పి నిరపయోగముగా నుండు టన సరము. స్థానిక సంఘములు యీవిషయమున యెక్కువ శ్రద్ధ

వెనుక అగ్ర్యక్షులు యింజనీరువారు శ్రమించి యిచ్చి
టికి విచ్చేసి నలహా నిచ్చినందులకుగా వారును మిక్కిలి సంతో
షముతో ప్రత్యుత్తరమిచ్చి తాము తెలుగుజాతిలావా చగుటను
నూచించి ఎవ్వడైనా చెప్పిన సహాయమునకు సంసిద్ధులగా
నుండుటను తెలియజేసిరి. వెనుక యితరవిషయములు చర్చింప
బడి గగ్గ ముగింపబడెను.

6 వ ఆంధ్ర వైద్య సమ్మేళనము, నెల్లూరు

14-5-24 ప్రారంభమగుట

(నిన్నటితరువాత)

దేశీయవైద్య విచారణసమితివారు ఆయుర్వేద ప్రాశస్త్యమును బాగుగనే నిరూపించిరి. కాని అభివృద్ధి ప్రయత్నములలో మాత్రము పాశ్చాత్యపద్ధతులలోనికి దిగిరి. ఈనూతన లాఛరణమున పెట్టబడినయెడల ఆయుర్వేదమునకు సంబంధించిన సౌలభ్య సౌకర్యాది గుణములకు తప్పక ముప్పు కలుగును. మొదట నీసమితి యేర్పడినపుడు తెనాలినగరమున జరిగిన ఐదవ ఆంధ్రవైద్యసమ్మేళనమున నీసమితి విచారణమున ఆంధ్రవైద్యుల తపము పాల్గొన రాదని తీర్మానింపబడెను. అంగతుకారణము వల్లగాను గవర్నమెంటువారు ఆయుర్వేద సిద్ధాంతమునట్లు నగపరచుచుండిన యసహ్యముని నిరాదరభావముచే నేర్పడిన నిరాశయు, ఇట్టి సమితులవిచారణా ఫలితములెప్పుడును దేశీయాభివృద్ధి కాలంకము కలుగుజేయునవిగానే యుండునను అనుభవముతో కూడిన నమ్మికయు మద్రాసు శాసనసభయందలి పక్షవిభాగములను నైయున్నది. పదుమూడవ నిఖిలభారతవర్షీయవైద్య సమ్మేళనాగమ్యమున ఆ సమ్మేళనపు నాయకులను దేశీయవైద్య విచారణసమితిలన దేశీయవైద్యాభివృద్ధికి గవర్నమెంటువారినుండి కొంతసామ్యము వచ్చుననియు అట్టిద్రవ్యలాభమును పొందగోరునట అవివేకమనియు స్పష్టముగా నభిప్రాయ మొసగి ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళన తీర్మానమును నిరాదరించిరి. కాని ఫలితమేమైనది? మద్రాసు గవర్నమెంటువద్ద ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి కానలసినసామ్యము లేదు. వారిప్పుడు దీనికై చెచ్చింపవలసినఫీటియందు లేరు. సామ్యము గురించి ముందు ముందాలోచింతురు. కాని మెడికల్ రిజిస్ట్రేషనునుమాత్రము నిర్మించుట కభ్యంతరములేదు. ఇప్పుడేమైనది? డబ్బులేదుగాని శనిపట్టినది. ద్రవ్యముదొరకదు గాని నిర్బంధముమాత్రము సిద్ధించును. విచారణసమితిలన మనము వాంఛించిన దిదియేనా? ఎంతమాత్రమును కాదు. కాని ఏమిచేయును. కుమ్మరావమున ని త్తేమింకలెందునా? ఒకవేళ గవర్నమెంటువారు ఏదేని కొంత ద్రవ్యసహాయము కలుగుజేయుదు రనుకొందము. అప్పు డాద్రవ్యమెట్లు వినియోగపడును?

దేశీయవైద్య సంఘము

గవర్నమెంటువారు ప్రసాదించుదన మెట్లు వినియోగ మగునో సులభముగ నూహింపవచ్చును. ఆసామ్య ఏ చెన్నపురి లోనో నెలకొల్పబోవు విద్యాలయమునకును కలకాలమును కొంతయు ఒకటిరెండు గొప్పపట్టణములలో స్థాపించుట హాస్సిటలులకు కొంతయు వైద్యరత్నములయొక్కయు ఆయుర్వేద శిరోమణులయొక్కయు సన్మానములకు కొంతయు ఫీజియాలిటీ అనాలమీల పరివర్తనమునకు కొంతయు మిగిలియుండి ఆవశ్యక మగుచో స్థావర్య నీల యొక్కయు కంపెనీల యొక్కయు ప్రోత్సాహమునకును వినియోగింపబడవచ్చును. కాని బీదగుడిపిలలో తిండికికూడ గతిలేక నయచుండు రోగికి చికిత్స యొనర్చక తప్పని గ్రామవైద్యునకుగాని టెల్లె వారునప్పటికి తనవాళ్ళు వందలొలిది వచ్చి నిలిచియుండు రోగులకందరకును ఉభయముగ ఘోరములుజేసియు ముందు లిచ్చియు సంపదలిన కామెల్లవైద్యునకుగాని చెర్లి వైద్యునకుగాని గురువునానతిలేమిని ఒక్కకానైనగొనక వచ్చినవారికల్ల కాల మతిక్రమింపక మందులను మంత్రములను నడుపుట నాపవీలలేక పాముకాట్లకును తేలువిషములకును చికిత్స చేయు విషవైద్యునకుగాని ఇట్టివారికందరకును ఒక్కదమ్మిడియైన మట్టను. తనజీవితము నెట్లెట్లో గడపునను శిష్యుల కాయుర్వేదవిద్య నొసంగుచుండు వైద్యగురువుల ప్రోత్సాహమునకు మిగులదు. వీరందరు జీవితములు గడవక రోగులను విడువలేక పనిని మానలేక బాధపడుచుండవలసినదే. మహాజనులారా! నేను తెప్పువిషయములు కష్టముగ దోచవచ్చును.

అయినను చెప్పకతప్పదు. మన్నింపుడు. ఇప్పుడు పల్లెలయందుండు వైద్యులకును గురువులకును ప్రతిష్ఠాపనములకును ప్రోత్సాహము కావలసియున్నది పల్లెటూళ్లయందుండు వైద్యులకు ప్రోత్సాహములేక చాల బాధపడుచున్నారు. పట్టణములయందుండువారికి ద్రవ్యపంతులుగ ముందుంచేతను వైద్య సౌకర్యము లుండుటచేతను వారి విషయ మంత యాలోచింప నలసినది కాదు. పల్లెలలోని బీదలలో ఫలీనుమగు దుక్కి తినుడ

వలసినది. పల్లెలపై దుక్కులకు ప్రోత్సాహము కలిగిన అచ్చటిరోగులకును వైద్యము వాయును. కాబట్టి మనమందరమును గవర్నమెంటువారియొక్కయు బోర్డులయొక్కయు ప్రోత్సాహము పల్లెటూరిప్రజల కుపయోగించునట్లు చూడవలయును. పల్లెటూరివైద్యుల బాగుతోకూడ ఆయుర్వేదమును అభివృద్ధిపరచును.

దేశీయవైద్య విచారణ సంఘమువారు దేశీయవైద్య విధానము నభివృద్ధికి తెచ్చుటకు వత్సరము నకు రెండులు ఖర్చుపెట్టవలయు నని సూచించియున్నారు. వారు సూచించిన ధనమునకు ఆధారమును పాత్రమును కల్పించుట యన చెన్నపురియందు దేశీయవైద్యసంఘ మేర్పరచబడెను. విచారణసమితివారు దేశీయవైద్యులను ఆయుర్వేదముల యునానీలు సిద్ధులు నని మూడు తెగలుగ విడదీయుటచే నీసంఘమున మూడు తెగలకును ప్రాతినిధ్యము కల్పింపబడినది. ఈ సంఘమున మూడు తెగలకును చేరిన బిరుదాంకితు లనేకులు చెన్నపురి మహానీయులు సభ్యులుగ చేరిరి. వీరందరు దేశీయవైద్యుల ప్రతినిధులు కావలెను. ఈ సంఘమిక గవర్నమెంటువారిచ్చి అయిదులక్షలను సద్వినియోగమున మార్గము లాలోచించును కావలె!! ఈసంఘము దేశీయవైద్యుల గౌరవ ప్రతిపత్తుల కాపాడుట కేర్పడినదట!! నిజముగా వైద్యుల గౌరవమును అభివృద్ధిని కొరచు సంఘము నేర్పరుపదలచినయెడల పదునాలుగు వత్సరములనుండి జరుపబడుచు ఆయుర్వేదోద్యమమును నడుపుచుండు నిఖిల భారతవర్షీయ వైద్యసమ్మేళనములేదా? ఆరు వత్సరములనుండి ఏర్పడి పనిచేయుచుండు ప్రాంతికసమ్మేళనములు లేదా? ఈసంస్థ లన్నియు వైద్యుల ప్రోత్సాహభివృద్ధి ను లే నం దు న కృశించుచుండలేదా? ఒక్కటి మాత్రమిసంఘము తప్పక జ్ఞాపకముంచుకొనవలయునని మనవిచేయుచున్నాను. చీదలై తమ ధర్మములను నిర్వర్తింపజాలక గుండుచుండు గ్రామవైద్యుల యొక్కయు గ్రామవైద్య గురువులయొక్కయు ప్రోత్సాహమును ఆయుర్రాగమును యొక్క స్వరూప పుభావములకును సౌలభ్య సౌకర్యాది సద్గుణములకును భంగము కలుగకుండుటను ఆలోచించుచు గవర్నమెంటుయొక్క దానమును ప్రతిగ్రహింపుడు. దానప్రతిగ్రహములు రెంటిలోను సత్ప్రాత్రు నాలోచింపవలయు ననువిషయము మరువకుడు. ఆత్మవిశ్వాసమును కలుగజేయు శ్రద్ధిగ్రహము త్యాజ్యమునదాని నాలోచింపుడు.

వైద్యసమ్మేళనములు

అనేక కారణములచే ఊజరణకు వచ్చుచుండు నాయుర్రాగమునీధాంతము నభివృద్ధికి తెచ్చు ప్రయత్నము లూనర్చుటకును వైద్యులయందలి సంఘశక్తి నుద్బోధించి వారియందు తాపాహమును వికమత్వమును కలుగజేయుటకును, ఆయుర్వేదవిజ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుటకును, పదునాల్గు వత్సరముల క్రిందట నిఖిలభారతవర్షీయ వైద్యసమ్మేళన మనుసంస్థయొక్క ఏర్పరుపబడుటయు, అది అప్పటినుండియు నిరంతర కృషిసలుపుచు ఉద్యమమును సాగించుటయు ఆసంస్థకు సంబంధించిన పదమూడవ అధివేషము రాజమహేంద్రవరమునను పదునాల్గవది గడచిన ఏప్రిలు అంతమున కొలంబోయందును జరిగియుండుటయు తామంద రెఱిగినదే. మఱియు నిఖిలభారతవర్షీయ మగు నీసంస్థయొక్క ఉద్దేశములును ప్రక్రియలును సిద్ధాంతములును వ్యాప్తికి తెచ్చుట కష్టసాధ్యముగ నుండుటచే ఉద్యమము బాగుగ వ్యాపించుటకై భాషాప్రయుక్తముగ విభజింపబడిన భారతదేశ ప్రాంతములయందు ప్రాంతిక వైద్యసమ్మేళనములు ఏర్పడి పనిచేయుటకు అష్టమ ని. భా. వైద్యసమ్మేళనాధివేషము తీర్మానింపుటయు తదనుసారముగ వెంటనే కార్యక్రమము నాచరణమున నుంచి ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళనమును స్థాపించి ఆరు వత్సరములు గ ఆంధ్ర ప్రాంతమున నీయుద్యమమును నిరంతరాయముగ సాగించుచుండుటయు నీసమ్మేళనాధివేషముకూడ తదంతర్గత మగుటయు తమకు తెలిసిన విషయమే.

ఆంధ్రవైద్యసమ్మేళనము

పూనానగరమున ని. భా. వర్షీయ అష్టమవైద్య సమ్మేళనాధివేషము జరిగినపుడు శ్రీ వైద్యరత్న పండిత ది. గోపాలాచార్యులవారును, శ్రీ డాక్టరు అచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. గారును చాల ప్రయత్నముతో భాషాప్రయుక్త ప్రాంతికవైద్యసమ్మేళనములు జరుపు నేర్పాటు చేయుటకు కృషిసలిపి ఫీదపరచిరి. అచ్చట తీర్మానము జరిగిన వెనుకప్రాంతిక నాయకు లందరును ఆవిషయమునే మరచివట్టగుపడుచున్నది. ఒక్కప్రాంతముననైనను అట్టి శాఖాసమ్మేళన మేర్పడినట్లుగ పడదు. పదమూడవనిఖిలభారతవర్షీయవైద్యసమ్మేళనాగమ్యముల తమయధ్యక్ష కాభిమానులను భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభాగ

పద్ధతినిమరచి మద్రాసు నంతటినీ ఏకరాష్ట్రముగనే పరిగణించి అభిభాషణము నొనర్పిరి. ఆయుర్వేద మహామండలమంత్రి శ్రీ దొర సామి అయ్యంగారు వారీమగ్య జరిగిన పత్రికావాదములలో "భారతదేశమున నెచ్చటను లేకున్న మహామద్రాసురాష్ట్రమున వైద్యులు ఆంధ్రప్రదేశ్వాది భేదముల బెట్టుకొని వికమత్వము చెడగొట్టుకొనుట విచారకరమును" భావమును వెల్లడించిరి. తక్కినవా రెల్లున్నను శ్రీ గోపాలాచార్యుల వారును లక్ష్మీపతిగారును పూనానుండి వచ్చినప్పటినుండియు కృషిసలిపి ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళనమును స్థాపించి ఆంధ్రప్రాంతమున నుద్యమమును సాగించిరి. పిమ్మట గోపాలాచార్యులు గారు జీవించియున్నంతవరకు వాగును వారు కీర్తిశేషులైన వెనుక లక్ష్మీపతిగారును పూనికతో నీయుద్యమమును సాగించుచున్నారు. ఈయధివేషమునకు బీజాపాపముచేసి పెంచినవారు వీరియవురే. కాబట్టి ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళన చరిత్రయందుకూడ ఆయుర్వేదోద్యమ చరిత్రతోబాటు వారిద్దరి నామములను సంస్మరణీయులులై యుండును.

ఆయుర్వేద మహామండలమున ని. భా. వైద్యసమ్మేళనమును ప్రాంతికసమ్మేళననియత్తు లగు సభ్యులవలన నేర్పడవలసినవైయున్నది. అట్లేర్పడినపుడే ని. భా. వైద్యసమ్మేళన తీర్మానములకు విలువయుండును. ఇప్పుటి ని. భా. వైద్యసమ్మేళనమున నేర్పడుచుండు ప్రాతినిధ్యము సరియైనది కాదు. ఎవరంతటవారు ప్రతినిధుల మని చెప్పకొన్నంతమాత్రమున పత్రినిధులు కాజాలరు. ప్రాంతికసమ్మేళనములయందు నీయుత్తులైనపుడే సరియగు పత్రినిధులగుదురు. కాబట్టి ని. భా. వైద్యసమ్మేళనమునకు సరియగు ప్రాతినిధ్యము సిద్ధించుటకు దానిజనకస్థానమగు ప్రాంతికసమ్మేళనములను బాగుచేయువలసియుండును. అందుచే ప్రాంతికవైద్యనాయకులందరను పత్రిభాషాప్రయుక్తరాష్ట్రమునను ఆంధ్రరాష్ట్రముననలెనే తప్పక ప్రాంతికసమ్మేళనములు జరుగునట్లును అందుననుండి సరియగు ప్రాతినిధ్య మేర్పడునట్లును చేయవలసి యుండును.

ఆయుర్వేదవిద్యాపీఠములు

ని. భా. వైద్యసమ్మేళనము గ్రంథరచనమున్నగు విజ్ఞానవిషయకకృత్యములను నిర్వర్తించుటకు ఆయుర్వేద విద్యాపీఠమును పేరున నొక అంతర్గతసమితి నేర్పాటు చేసియుండెను. ఆసమితి ఒకవిధమునపాత్యక్రమము నేర్పరచి దాని ననుసరించి చదివి వచ్చిన పరీక్షార్థులనుపరీక్షించి వారికి బిరుదుమిచ్చి ప్రోత్సహించుట కేర్పాటుచేసి విజ్ఞానవాస్తవి కొకమార్గ మేర్పరచెను. ఆపద్ధతి ననుసరించి "ఆయుర్వేదాచార్య" "ఆయుర్వేద విశారద" "భిషక్" అనుమాదు రీతులగు బిరుదులు లివ్వ దగిన మూడు పరీక్ష లేర్పాటుచేయబడెను.

ప్రాంతికపరీక్ష:—ఆచార్య, విశారద, భిషక్, పరీక్షలు మూడును సంస్కృతభాషాయము లగుటచేతను సంస్కృతభాషాయందు సాండిత్యమును చదువను వ్రాయును నేర్పును కలిగియుండిననే తప్ప సాధ్యము కాకుండుటచేతను సామాన్యవైద్యులకు ఈమూడు పరీక్షలును అందుబాటులో లేవు. వైద్యులలో నూటికి తొంబది తొమ్మిండు సంస్కృతము వ్రాయును చదువను నేర్పులేనివారుగ నున్నారు. మన ఆంధ్రదేశమునందలి వైద్యులలో అనేకులు ఉపదేశపరంపరాయాతమగు విద్య కలవారగుటచేతను సంస్కృతభాషాజ్ఞానము లేనివారగుటచేతను ఆపరీక్షలకు నీలువజాలరు. ప్రతి ప్రాంతమునను దేశీయవైద్యులపరీక్షితి యిట్లే యున్న దని నాయనుభవములన చెప్పుచున్నాను.

దేశభాషలయందే గ్రంథములు చదివి దేశభాషలయందే ప్రశ్నపత్రములు ఉత్తరపత్రములు కలిగిన యొకపరీక్ష నేర్పాటు చేసినగాని అధికసంఖ్యాకు లగు నీవైద్యసామాన్యులకు విజ్ఞానాభివృద్ధి కలుగజాలదు. మరియు ఆయుర్వేదసిద్ధాంతము యొక్క సంప్రదాయములు ప్రాంతికములగ భేదించుచున్నవి. ఒక్కొక్క ప్రాంతమున నొక్కొక్క సంప్రదాయ మాచరణమున కలదు. ఆంధ్రులు ఐవవరాజీయచింతామణి గ్రంథములను చదివెదరు. రస విష గంధక విశ్రీతోషధముల నెక్కువగ వాడెదరు. కేరళులు వాగ్భటగ్రంథము చదివెదరు. నేపాన్వేదములును పంచకర్మ విధానమును నడవెదరు. ద్రవిడులు అగస్త్య సంప్రదాయగ్రంథముల చదివెదరు. గురుభస్యము పూసీరు సిందూములు ఎల్లెలు పాషాణములు అధికముగ వాడుదురు.

ఈ సంప్రదాయములు మార్చి కొత్తపద్ధతిపెట్టిన ఆయా ప్రాంతముల వైద్యులు సాగదు. కాబట్టి విద్యాపీఠములు వృద్ధిరైయు సంప్రదాయముతోపాటు ప్రాంతికసంప్రదాయమును కూడ పోషింపవలెను. అందుచే సంస్కృతజ్ఞులు కాక గ్రాంథికపరంపరను విడిచి ఉపదేశపరంపరాయాత మగు విద్య

॥ श्री गणेशाय नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

2012.12.13

వీహారు రాష్ట్రమున కలరాజాధ్యము తగ్గవున్నది కడ
నవారమున 250 మంది చనిపోయిరి. చాంపరాజులో జాత్య
నీత్రముగనే యున్నదికాని దర్బంగ మజుక్తూర్ పా
న్నదివిజనులలో తగ్గిపోవుచున్నదని వీహారు ఆరోగ్యక భాధి
రి తెలియజేయుచున్నాడు.

Th: 6/15-00

పులను పయోగింపరాదనియు విశేషములను
ద్వంద్వపరిపాలన పడుమువారిని వివాహమొనగ్గుకొనగాదనియు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924 వ సం॥ మే నెల 15 వ తేదీ

గ.రు.వారము

స్థానిక స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్య ప్రహసనము

భారతదేశము నిపుడు కరిపాలించుచున్న నిరంకుశాధికారవర్గమువారు తమ అధికారము ను మాత్రమైన పదలుట కంగీకరింపకుట కెన్నియో నిదర్శనము లిదివరకు ప్రతిపక్షమును కనబడుచునే యున్నను మన మితివాదివాదకులను మరి కొందరు స్వార్థపరులను చూడగలిగియు చూడకనో చూచియు చూడనట్లు నటించుచునో యీ స్థలమును మరుగుదలప జూచుచుండుట కడుచిత్రముగ తోచకమాడదు. స్థానిక స్వపరిపాలనము, రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము, దేశీయ స్వపరిపాలనము లేక బాధ్యతాయుతి కరిపాలనము లేక స్వరాజ్యము అను పేరులను మనము తరుచుగ వినిచుండుము. వీరిలో మన కింతవర కేదియైన లభించినా? లేదు. ముమ్మాటికిని లేదు. కనికట్టుకా త్రము జరుగుచున్నది. జల్లాబోర్డులు, తాలూకాబోర్డులు, గ్రామ యూనియన్లు, మ్యునిసిపాలిటీలు మున్నగువి స్థానిక స్వపరిపాలనమున చేరుచున్నవి. ఈ స్థానిక సంఘములకుగల స్వాతంత్ర్య మెట్టిది? వట్టిది. దేశీయ నాయకులకు సన్మాన పత్రములను సమర్పించినందులకు కాకినాడ మ్యునిసిపలు సంఘముపై హాకుం జారీచేయబడెను. ఇట్టి శ్రీమతి ముల సందకొనన చ్యూనిసిపాలిటీ సంఘముల సంఖ్య రానురాను లెక్కకు మిక్కిలియే యగుచున్నది. ఇదియే స్థానిక స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్య సౌభ్యము. ఇక కార్పొరేషనుల విషయ మాలోచింతిమ. చెన్నపురి, బొంబాయి, మదరాసు మున్నగు నగరములందలి మ్యునిసిపాలిటీలనే కార్పొరేషనులందును. ఈ సంస్థలకు కార్యనిర్వాహకాధ్యక్షి (కమిషనరు) పేరుగాను అధ్యక్షుడు పేరుగానుండును. వీని స్వాతంత్ర్య వైఖరిగూడదురు మరీచికయే. చెన్ననగరమున కల్లుసారాదుకాణముల నేయేస్థలములం దుండగనో నిర్ణయించునధికారమును తమ కొనగవలెనని కార్పొరేషనువారు కోరగా చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు అరిష్టించిరి. అట్లు తిరస్కరించుటకు ప్రబలకారణ మేమైనకలదా? త్రైసిన్సింగుబోర్డులో అనగా కల్లుసారాదుకాణముల నేర్పరుపకోరువారికి త్రైసిన్సింగుబుట్ట కేర్పరుపబడిన సంఘమున కార్పొరేషను ప్రతినిధులు హెచ్చుమంది సభ్యులుగానున్నారు గాన స్థల నిర్ణయాధికారమును కార్పొరేషనువారి కియ్య కనిలేదని దొరతనమువారు తెలిపిరి. బొంబాయి కలకత్తా నగరములందీ అధికారమును కార్పొరేషనులే వహించియుండ చెన్నపురికార్పొరేషనువారికి మాత్రమాయాధికార మేల యుండగూడదో దురూహ్యముగా నున్నది. కాఫీదుకాణములు, అన్నపీక్రయ భోజన (హోటెల్సు) శాలలు, మిఠాయి దుకాణములు మున్నగు వాని నేర్పరుచు విషయమున నిర్ధారణాధికారమును కార్పొరేషనువారే వహించియున్నపుడు కల్లుసారా (అరకు) దుకాణముల స్థల నిర్ణయాధికారమును వహించుటకు మాత్రము వారెటుల నస్తులో తెలియ నలవిగాకున్నది. నగర పారిశుధ్యమునకును ఆరోగ్యమునకును కార్పొరేషనువారు బాధ్యత వహించినపుడు కల్లుసారాదుకాణముల స్థల నిర్ణయాధికారము వారి స్థల నిర్ణయాధికారము వారి వశమననుండక తప్పదు. జన సంక్షేమ స్థలములందు అనగా పాత శాలలు, నాటకశాలలు, యంత్రశాలలు మున్నగు వానికి చేరువగా నిట్టి ప్రబల హానికరములగు దుకాణముల నుంచుటవలన పౌరుల నైతికారోగ్యస్థితులకు భంగము కలుగుటయే గాక అల్లరులు కొట్టుటలు గలభాలు మున్నగువానివలన శాంతికి గూడ భంగము కలుగుచుండును. ఇట్టి ఏహ్యకరములగు దృశ్యము లీ నగరమున పెక్కుతావులో ననుదిన మను గోచరించుచునే యుండును గాన హద్య పానమును తగ్గింప జూచుట కార్పొరేషను వారి ప్రధాన కర్తవ్యమైయున్నది. తమ విధిని ధర్మభంగిని నెఱవేర్చు బూనినచో వాటి విషయమున గట్టికృషి సలుపకున్న ఆత్మవంచనయును దైవవంచనయును చేసిన వారగుదురు. దొరతనమువారు తెలిపిన రీతిని త్రైసిన్సింగుబోర్డులో కార్పొరేషను క్రితినెదుల సంఖ్య ప్రబలముగా నున్నచో నచట మాత్రము వారు తమ కలుకబడిని వినియోగించి తమ విధిని నెఱవేర్చక మిన్నకుందురా? వారచట నైన తమ విధిని సరిగా నెఱవేర్చినచో ప్రభుత్వము వారి సంకల్ప మెటుల నెఱవేరగలదు. అట్టిచో కార్పొరేషనువారి న్యాయమును కోరికకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించి ఏల మాట దక్కించుకొనగూడదు. నేడు క్రొత్తగా వేమీ లేనిపోని కద్దతి సలుల తొలుదొలుత నవలంబింపగలమా? ఆవల సేమిమూడునో యని ప్రభుత్వమువారు వెనుదీయుచున్నారందుమా! నంగబొంబాయి రాష్ట్రముల ప్రభుత్వముల వారి దివరకే మార్గదర్శకులై ఆశ్రయ చెన్నపురి దొరతనమునకు లేకుండచేసిరే. ఇప్పుడు వీరు మిన్నక ఆ దొరతనములు త్రొక్కినదారిని త్రొక్కుటయే గదా చేయవలసినపని. అందులకు గూడ వారు సాహసింపజాలక పోవుట ఎంత శోచనీయము. ఇట్లొక రాష్ట్రమున నవలంబింపబడిన కద్దరిని మరియొక రాష్ట్రమువారు నవలంబింప నక్కరలేకుండ రాష్ట్రపాలకుల కొనగబడిన యీ విచిత్ర స్వాతంత్ర్యము వింతలలో వింత. దీనినైన మన మితవాద సోదరులు గ్రహింతురా? లేక ఏ విచిత్ర వ్యాఖ్యానమో యొనరించి నమర్చింతురా? స్థానిక స్వపరిపాలనా వైభవమే యిటులుండగనిక రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును స్వరాజ్యమును గూర్చి చెప్పవలసిన దేమున్నది. పెరిపెరి భ్రమలకు లోనై అడియాశలకు పాలుగాక పరమపూజ్యుడును జగద్గుండుడు నగుగాంధీయహాత్ముని దౌర్జన్య విరహిత అసహాయోద్యమము నవలంబించి శ్రద్ధాభక్తులతోను స్వార్థత్యాగముతోను దేశభక్తితోను ఏకాగ్రతతోను నిర్మాణవిధానమును పూర్తిగా కొనసాగించుట యొక్కటితప్ప దేశముక్తికి వేరుసాధనమే లేదను పతమార్గమును దేశీయసాదరు లందఱును బాగుగా గ్రహింపగలుగునటుల పరమేశ్వరు డను గ్రహించు గాక!

కీ॥ శే॥ డాక్టరు ననుయెటు సేనుగారు

చీనాలో ప్రజా పరిపాలన విధానము నేర్పరుచుటకు పెక్కువత్సరముల క్రిమునుండియు గట్టికృషి సలుపుచుండిన దేశభక్తులలో నగ్రగణ్యుడును చీనా

రాజనీతిజ్ఞులలో నిరుపమాన ప్రజ్ఞాసంపన్నుడును అగు డాక్టరు సేనుగారు ముక్కుజ్వరమువలన మృతినొందిరని వినుట కెంతయు చింతిలుచున్నాము. వీరి మృతివలన చీనాదేశ మత్యధికమగు సప్తమునకు పాల్పడిన దనుట కెట్టి సంతయమును లేదు. దేశభిమానముచే వీరు పెక్కు సాయలు ప్రాణపాయమునకు గూడ లోనై విదేశములం దజాతవాస మొనరించుచుండినను మరణకాలము వరకును దేశ సేవయందే నిమగ్నులై యుండిరి. మొట్టమొదట వీరినే ప్రజాప్రభుత్వాధ్యక్షు పదవి కెన్నుకొనినను దేశహితార్థము వీరాపదవి నుజ్జగించిరి. చీనాదేశీయు లెల్లవారునే గాక ప్రపంచవాసు లందఱును గూడ సేనుగారి పట్ల నత్యధిక గౌరవమును కలిగియుండిరి.

సేనుగారు 1892 వ సంవత్సరమునుండియు చీనాలో విప్లవోద్యమమును సాగించుచుండిరి. రిపబ్లికు ప్రభుత్వవిధానము నేర్పరిచిన గాని చీనాదేశము సమున్నతాభివృద్ధిని బడయజాలదను గట్టి నమ్మకముతో 1911 లో మంచూ రాజకుటుంబము నధికారమునుండి తొలగించుటకు గట్టి కృషి సలిపిరి గాననే చీనా ప్రజాప్రభుత్వమున కాదిపురుషుడను విఖ్యాతుని సేనుగారు బడయగలిగిరి. మొదట సేనుగారి ధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొనబడినను స్వార్థవిరహితమగు దేశభిమానముగలవా డగుటచే యూనికాయగారే సర్వవిధముల నధ్యక్షత వహింప నర్హుడని తలచి సేనుగారి ధ్యక్షపదవిని వదలిరి గాని విషయము లాయన కోరిన రీతిని జరుగ లేదు. యూనికాయగారు వ్యాధిగ్రస్తుడై మృతిమొందుటతో దేశము విషమస్థితికి పాల్పడెను. రాష్ట్రపాలకులు దేశ ప్రధానప్రభుత్వమును లెక్కచేయక స్వతంత్రముగ మెలంగసాగిరి. ఎటులనైన చీనాదేశమునందు మరల సామరశ్య సంయోగములతో గూడిన ప్రజాప్రభుత్వము నేర్పరుపవలెనను గట్టి దీక్షతో సేనుగారు డక్షిణరాష్ట్రమున కధిపతిగా కాంటన్ లో నివసించసాగిరి. అందువలననే 1921 లో ప్రజాకలహము తలస్థించినది గాని సంయోగ సామరశ్యములు మాత్రము కలుగలేదు. సేనుగారు పాశ్చాత్యదేశములం దధికముగ సంచారము చేసి పాశ్చాత్య విజ్ఞానమును నాగరకతనుగూడ బాగుగా నభ్యసించిరి. విదేశీయు లనవసరముగ కల్పించుకొనుట వలననే చీనాలో ప్రజాప్రభుత్వము స్థిరపడలేదని సేనుగారికి గట్టి నమ్మకముకలదు. విదేశీయు లటుల కల్పించుకొనుట సేనుగారి కెంతమాత్రము సమ్మతముగాదు. ఐరోపా ఖండవాసు లాసియాఖండముపై నధికారమును చెల్లించు టక్రమముని సేనుగారు ఖండితముగా పలుసాయలు తెలిపి యుండెను. గాంధీయహాత్మునిపట్ల సేనుగారి కత్యధికమగు గౌరవముగలదు. అసహాయోద్యమమును సేనుగారు దీక్షతో గమనించుచుండెను. 1923 మే నెలలో సేనుగారు కాంటన్ ను వశపరుచుకొనిరి. అప్పుడే సేనుగారిని గవర్నరుగా ప్రకటించిరి. అసమాన శేముషి సంపన్నులయ్యు సేనుగారు తమ జీవితాంతములో సమగ్ర ప్రజాపరిపాలనమును చూడనోచుకొనక యేదివి కేగిరి. సర్వేశ్వరు డి దేశోద్ధారకుని యాత్మకు శాంతి నెసంగు గాక.

గాంధీపూజానిధి

గాంధీయహాత్ముడు యీ మాసాంతమునకు జహానుండి బయలుదేరి ఆహమ్మదాబాదుకు స్వాత్రమమునకు వెళునని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. మహాత్ముడు ఆరోగ్యము బాగుగ చక్క

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్మని పుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

15-5-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

	చందాలు
ఇదివరకు	26422-10-10
నేటివసూలు	55-0-0
మొత్తం.	26477-10-10

కోశాధికారి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు	పంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు
ఇదివరకు	12254-15-5
నెల్లూరుజిల్లా, నాయుడుపేటకు చేరిన తుమ్మారాజుగారి కాంగ్రెసు ప్రెసి డెండు కామిరెడ్డి వెంకటసుబ్బా రెడ్డిగారి మూలకముగా	50-0-0
(వివరములు ముందు ప్రచురించబడును.)	
విశాఖపట్నముజిల్లా దిబలపర్కాలో వసూలైనది.	5-0-0

పూజానిధికి సమర్పించుటకు చిర నామా - కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబు శెట్టిపేటి, మును

బడగానే దేశమంతటను పుట్టినందున విని డివి బట్టి తెలిసికొంటున్న స్వయం గతా నిధిలో వచ్చిపోయిననాటికన్న యిప్పు డెట్టి భివృద్ధిగాంచి నదియు కన గొనగలడు. మన ఆంధ్ర రాష్ట్రమున్న మహాత్ములకు కడు ప్రీతియు అనురాగమును గలదు. అందులకు మనము తెలియజేయుమని ఆయన మన దేశమునకు వచ్చినపుడు వెల్లడి చేయవలయును. మహా త్ములకు ప్రీతికరమైనది నిర్మాణకార్యక్రమమును అందు ముఖ్యముగ ఖద్దరం వెల్లడించునదియెను. ఆ ఖద్దరు అంశమున మనదేశముల్లు ఆభివృద్ధిగాంచి నదియును జూచుటకు మహాత్ముడౌతరముతో నుండును. ఖద్దరే స్వరాజ్యమని సూత్రప్రాయముగ చెల్లిన మహాత్ములకు మనము ప్రీతిపూర్వకముగ నెట్టి పాఠోపేకియు నెసగగలమో చెప్పట క వి గాదు. గాంధీపూజానిధిని వసూలుజేయుటకు మన ఆంధ్ర దేశ నాయకులు వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు, కోశాధికారియు దేశ మునందు పుట్టినందు జేయుచున్నారు. వెంకటప్ప య్య పంతులుగారు సుబ్రహ్మణ్యముగారితో గలిసి అమలాపురముతాలూకాలోని గ్రామము లో నిధి వసూళ్లకై పర్యటించుచున్నారనియు బహిషేక రూపాయలకుపైగా చందా వేయబడెననియు నేడు తంతి వార్తవచ్చెను. మన ఆంధ్ర దేశమున నాయకులెక్కడకు పోయినను లక్ష్యోక్తననుగుచునే యున్నది. కాని లక్షరూపాయలలో నాల్గవంతు మాత్రము యిప్పటికి చేకూరెను. ఈ మొత్తము నంతను తలచుకొనిన యెడల యే జమిందారైన నీమగలడు. మహాత్ముడు త్వరలోనే ఆంధ్ర దేశము నకు రాగలడు. అట్టివారి మనము సంకల్పించిన లక్ష రూపాయలను వసూలుజేసి అర్పించినయెడల కృత కృత్యులమగుదుము. మహాత్మునియెడ గల ప్రేమను వెల్లడించువార మగుచుము. కావున వాయకులేయే చోట్లకు పోయినను చోట్లకు తగు రీతిని పూజా నిధికి ధన విరాళముల నొసంగి ఆంధ్రులు తమ గౌరవమును నిలుపుకొని, మహాత్మునియెడ గల ప్రీతి విశ్వాసములను వెల్లడుచు తమ తమ ధర్మముల నిర్వహించెదరని నమ్ముచున్నాము.

బహిష్కరణ త్రయము
కాననసభలను ప్రభుత్వ న్యాయస్థానములను ప్రభుత్వ విద్యాలయాలను బహిష్కరింపవలెనని కాంగ్రెసు మహాసభ వారు చేసిన సముచితమగు తీర్మానమును గూర్చి విలేజ్ లో వ్యాఖ్యానములు పెక్కులు బయలుదేరుచుండు నిక్కాలమున నీ దిగువ వార్తల వెడలట కడుంగడు కాలానుగుణ్యము. కలకత్తా నివాసియు, మహాత్ముడీయ్యుడు నగు నొకయువకుడు బి. ఏ. పరీక్షయందు కృతార్థుడై కట్టమను బడి సెను గాని ఆ పరీక్ష ప్రయత్నించిననుగూడ నెలకు రూ. 10 రూపాయల వేతనము నొసంగగల యద్యోగ మెప్పుడుగూడ లభించకపోవుటచే ప్రాణమువీసిగి విశ్వవిద్యాలయమువారు తన కీర్తినిపట్టము నతడు వాంకి తికిగి ప వివేసెను "నేను మహాత్ముడీయ్యుడ నగుటచే జాతిసంబంధముగ నర్హులయొకటి నా కితి రులకంటె నధిక్ముగ నుండిననుగూడ మీ బి. ఏ. పట్టము నాకీహిత ముద్యోగమునైన లభింపజేయ జాలకపోయినది గాన నిది నాచెతనండుట నిష్ఫలము గాన దీనిని దయతో స్వీకరింపు" డని ఆతడు వారికి ప్రాసెను. ప్రభుత్వ విద్యాలయము ప్రయోజనము ప్రాయశః కాండను సిద్ధపరుచుటమాత్రమే గాని దేశభక్తి, దైవభక్తి, నైతికశక్తి, జాతీయత, మున్నగు నుత్తమగుణములను కలిగించుట ఎంత మాత్రమును కాదని యిది వరకే స్పష్టమైనది. ప్రభుత్వోద్యోగములందలివ్యామోహమున నడుల కొడంబడినవారి కది ఆ విషయమునగూడ నిష్ప్రయోజకమగుచుండుట మరియొక విశేషము. ఈ రీతిగా నీ విద్యా ప్రయోజనము కొరతనడుచుండు కొలదిని విశ్వావ్యయము మాత్ర మతిశయించుచునే యున్నది. తక్కువైన నీ వ్యామోహమున చిక్కుకొనిన బీదలను మధ్య తరగతులవారు నగు గృహస్థుల దురవస్థ చాల దుర్భాగముగనున్నది. ఎన్నడీ వ్యామోహము తొలగునో, ఎప్పుడు జాతీయ పాఠశాలలయందు ధర్మ సముద్రబలునో, తొల్లింటి వలె మరల నెన్నడీ భారతదేశమున గురుకులము లలి బిల్లిగ నలుకొననో, ఎప్పుడు బ్రహ్మచర్యా శ్రమాను సంగతు నిర్బంధముగ విధింపబడునో కరుణామయుడగు నీ శ్వరు న కే ఎరుక. ఆదయా మయును అచిర కాలముననే అట్టి దేశకళ్యాణమును సమగూర్చు గాక!

హిందూపత్రిక, మున్నగు కొన్ని పత్రికలు హైదరాబాదు సంస్థానములో నివసించు వారెన్నగును తెప్పించగూడదని నైజాము దొరతనము వారు కొంతకాలముక్రిందట ననాలోచితముగ నుత్తరువుచేసిన సంగతి ఎల్ల రెరింగియేయన్నాను. ఇప్పుడు నైజాం దొరతనమువారు రాయుత్తరువును రద్దుచేసి వినుట్లకు చాల సంతసించుచున్నాము. చెన్నపురి హిందూపత్రికవలెనే నిషేధించబడిన మరీ రెండు మహారాష్ట్ర పత్రికలనుగూడ నిపుడు సంస్థానవాసులందరును తెప్పించుకొనవచ్చును. ఈ విషయమును తెలుపుచుహిందూపత్రికనుపంపగోరు చు హైదరాబాదు సంస్థానమువారుహిందూపత్రికా కార్యాలయమునకు వ్రాసినది గూడ మా సోదర పత్రిక తెలుపుచున్నది. ఇట్టి సత్కార్యముల విషయమున పౌరజాతును సవరించుకొనటలో క్రతిష్టమరింత ప్రబలునేగాని ఎన్నిటిని తగ్గదను సత్యము నీ దొరతనమువారు బాగుగా గుర్తించినందులకు వారి నెంతయు కొనియాడుచున్నాము.

భూమిరాశిము
చెన్నపురిలోనున్న హరిసు డన్నత (మహమ్మ దీయ) పాఠశాలను మండ్లిసితిలో నుంచుటకుగాను జనాబు సి. హాకి సాహెబుగారు 50 వేల రూపాయలను మహమ్మదీయ విశ్వాసంఘమువారికినిరాశి మొసంగిరి. వీరు చెన్నపురి వర్తకులలో సుప్రసిద్ధులును ప్రజాహితంకరులు నైయున్నారు. ఇటుపై నీ పాఠశాల తీరుః శిక్షణ మహమ్మదీయోన్నత పాఠశాల యని పిలువబడును. విద్యాభివృద్ధి లగు సాహెబుగారిని మేము మనఃపూర్వకముగ నభినందించుచు నగరవాసులగు మహమ్మదీయ ప్రముఖులు మరికొందరుగూడ నిటులే భుజవిరాళముల నొసంగి యీ పాఠశాల నొక స్వతంత్ర జాతీయ పాఠశాలగా మెనరించదగునని సూచించుచున్నాము.

బెంగాలులో సత్యాగ్రహము

సి. ఆర్. దాసుగారి సందేశము
కలకత్తా, మే 14:—తారకేశ్వర దేవాలయమునందు సత్యాగ్రహోద్యమము ప్రారంభింపబడునట్లు. నేటి ఫార్వర్డు పత్రికలో నూచింపబడినది. అందు సి. ఆర్. దాసుగారి సందేశము యాక్రిందివిధముగ ప్రకటింపబడెను:—“ఈ మతదేవాలయమునకు యిప్పుడున్న ఆయననే వహంతకు నుండనీయవలయునా? మహాంతు పరిపాలించుచుండిన దేవాలయమును దాని ఆస్తియు భగవత్పూజనకు, యాత్రికులక్షేమమునకును అర్పించినవిగానా? ఈరెండువిషయమును పరిష్కరింపవలయును. ఇప్పుడు ఆదేవాలయము ధర్మకర్తగ నున్నాయనలో యీరెండు విషయములలో నేనియును పరిష్కారము గాజాలవు. ప్రజలు జేయగలపని యొక్కసత్యాగ్రహమే గాన్పించుచున్నది. ఈపని త్రధర్మమును నిర్వహింపవలెనెంగాలు యువకులు వెనుదగ్గదరా?”
ఈవ్యవహారముపై ‘ఫార్వర్డు’పత్రిక విమర్శించుచు సత్యాగ్రహోద్యమమును వెంటనే ప్రారంభింపవలయునని ప్రాయశమున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మౌలానా షాకత్తి

భారతమిత్ర ప్రతినిధిలో సంభాషణము
కలకత్తా, మే 14:—మౌలానా షాకత్తి ‘భారతమిత్ర’ ప్రతినిధి కొనసగిన సంభాషణమునుగూర్చి విచ్చిన భాంభాయి వార్తసంవర్ధమున, ఆసంభాషణము గూఢముగ జరిగినదైనను మౌలానాదానిని ప్రకటింప వలదని నిషేధించలేదని భారతమిత్ర వ్రాయుచున్నది. ఇకనందున్న అసంగతములు, అసత్యములును, ప్రచురించుటలో జరిగిన పాపమును సవరించుచు కొద్దిపాటి అసంగతములు గదా యని ప్రోసి పుచ్చుడి విషయము గాకపోవుటవలన మౌలానాగారిని అందలి సంభాషణ లన్నిటిని నిష్కృతిజేయవలసినదిగ ఆ పత్రిక కోరుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

విదేశ వార్తలు

భారతదేశ సంస్కరణములు

ప్రభుత్వ విచారణ

ప్రారంభ విచారణ మాత్రమే

లండన్, మే 13:—ఇండియా కార్యాలయమువా రిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— కొందరు భారతీయులు ఆగాఖాను గారితో వచ్చి సంస్కరణములను గూర్చి ఆ విషయ ప్రభుత్వ తో ఆలోచించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమునాడు చేయవలసిన కొన్ని విచారణను గూర్చి చర్చించిరి.

ముందు యభివృద్ధికరముగ మార్పులను ప్రవేశపెట్టుటకు చంద్ర పరిస్థితి లన్నిటిని విచారింపబడుటకు నిపుణులను నియమించిరిని ఆ విషయ ప్రభుత్వ తెలియజేసెను.

సీనీరు ను స్వీలిని

సిరీలిలో సంచారము సల్యము జలంతర్గతములో అగస్టా శాసన సిరీలియా జను విమానములో వచ్చిరి.

నాకా వర్తక సమావేశము

లండన్ లో 18 తేదీని జరిగెను. 14 జాతులవారు తమ ప్రతినిధుల నంపిరి. బ్రిటను, ఫ్రాంసు, ఆస్ట్రేలియా, కనడా, జపాను, జర్మనీ తరపున వచ్చిరి. సముద్రములో పయనము జేయునపుడు ప్రాణాపాయము రాకుండగను, నాకావ్యాపార ములో వచ్చు లాభముమీద పన్నులను విధింపకుండగను ఏర్పాటు జేయుటకు ప్రయత్నించవలెనని తీర్మానించిరి.

జపాను ఎన్నికలు

ప్రభుత్వ పరిసితులు

టోక్యో, మే 13:—ప్రభుత్వము తరపున ప్రయత్నించిన యభ్యర్థులకు అసలు స్థానములలో 1/3 వంతుగూడ వచ్చిన టులలేదు. ప్రతిపక్షులకు 282 స్థానములు లభించినవి. ఇందు లో 20 ఇండిపెండెంటుల సంఖ్య కేరలేదు. వీరు 282 మంది తో జేరవచ్చును. ఇంకను 3 నియోజక స్థానములయందు ఎన్నిక ఫలితములు అందలేదు.

మంత్రివర్గము నెవ రేర్పాటు జేసెదరు?

ప్రతిపక్ష నాయకుడైన క్యాటోగారు మంత్రివర్గము నేర్పాటుజేసెదరనుమనున్నారు. కొయిషనుమంత్రివర్గమేర్పాడి మంచి అర్థికవిధానమును నిర్వచించుటకు వీరు ఇతరవర్గముల తో జేరవలసినవచ్చును. టోయోరామంత్రివర్గమువారు రాజీనామా నొసగిన పిదప 25 తేదీని జరుగబోవు ప్రత్యేక సమావేశమున పార్లమెంటులో సమావేశమయ్యెదరు.

ఫ్రెంచిఎన్నిక ఫలితములు

పాయింకేరుగారి పరాజయము

యూరపురాచక్రీయ పరిసితు లెటులుండును ?

లండన్, మే 18 రాత్రి 9.20:—పారియటు, బ్రయండు, పెయ్ లీపుగార్లలో ఎవరో ప్రధానామాత్యులుగ నుండును. పారియటుగారిని మంత్రివర్గము నేర్పాటుజేయువనవచ్చును. కాని బ్రయండుగారు మంత్రివర్గము నేర్పాటుజేసెద రనుచున్నారు.

ప్రజలశాంతియుతిమును ఆశయములను ఎన్నిక ఫలితము లే జెప్పుచున్నవని పేయ్ లీపుగారనిరి. పరాజులకు న్యాయ మైనట్టియు శాశ్వతపుగుండ్రయు శాంతిగావలెను. కాని నష్టపరిహారసమస్యలేనిదే శాశ్వతముగ శాంతివర్షదట కక్షము. ఈ చమస్యను పరిష్కారముజేయుటకు అర్థికనిపుణుల నివేదికములే చాల అధారముగ న్యాయముగనున్నవని విశ్రమంజలి అమెరిక నులుగూడ అంగీకరించుచున్నారు. న్యాయమనపరిష్కారమునకు అంగీకరించినారు భారతపురాధ్యక్షునివహింపవలసినవచ్చును.

ఎన్నికఫలితములవలన విదేశాంగవిధాన మెటులుండునో యని పత్రికలందును, ఇతరచోట్లను చర్చలు జరుగుచున్నవి కాని అంత జెప్పదగిన మార్పుండవనే అందరి యభిప్రాయమును తెలియజేయుచున్నారు.

యూరపీయను పరిసితులు

టైముస్ పత్రికా విలేఖరి వాషింగ్టన్ నుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— ఫ్రెంచి ఎన్నికలచే యూరపు పరిసితులపై బడుటలో గొప్పమార్పు గలుగవచ్చును. దేశీయవిధానమునందు పాయింకేరుగారు పరాజయమును గాంచిరి. కాని అంగ్లో ఫ్రెంచి టైత్రిసాగుటకు రూరవిధానములో మార్పు గలుగుటకవకాశముండవచ్చును. టైత్రిలేనిచో ఇదిసాగదు. జర్మనీలో జాతీయ భావములు, ఎన్నిక లాభములు ఫ్రాంసులో గూడ ఇదేభావమును కలుగజేయుండవచ్చును. ఇప్పుడీయువ ద్రవము తో లగిపోయినటు లున్నది. జర్మనులు నిదానముతో వివేకముతో ప్రవర్తించెదరని అమెరికనుల యభిప్రాయము. పరిస్థితులన్నియు చక్కబడుటకు అర్థికనిపుణుల విధానమే అధార మనుకొనుచున్నారు. అమెరికనుల సహాయము లేనిదే ఇది సాగనిచో పరాజుల దృఢసంకల్పము లేనికేగూడ ఇది సాగదు. అభ్యంతరముగలుగనని పాయింకేరుగారు భయపడిరి. ఇప్పుడు ఎక్కువ ఉత్సాహకరముగ నున్నారు. తదనుకూలముగ ఏర్పడు అంతర్జాతీయసభలచే యూరపు మరల పునర్నిర్మాణము తుదకు గాంచును.

ప్ర్యారిస్ యభిప్రాయము

ప్ర్యారిస్, మే 13:— రెప్లప్లక్షమువారి విజయము దేశీయవిధానములో మార్పుగలుగజేయువచ్చును. కానివిదేశాంగ విధానములో మార్పును గలుగజేయుట కష్టము. క్రొత్తపన్నులు ఎక్కువ జీవనవ్యయమును బట్టి ఓటులు ఇవ్వబడెనని పత్రికలు వాకొనుచున్నవి.

రెప్లప్లక్షములో చాలమంది పాయింకేరుగారి విధాన మును అనుబంధించువారేయని లీజర్నలు పత్రిక వాకొనుచున్నది. పాయింకేరుగారికి ఎక్కువబలముండవచ్చును. ఆయన పక్షమున ఎక్కువమంది యుండవచ్చును. కాని విజయముగాంచవారే అధికారమును స్వీకరించుట న్యాయమని లీమ్యాటిక్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

మితవాదులపరాజయమునకు వారేకారకులని ఓడిపోయిన టార్డూగారే యనుచున్నారు. వీరు తగినంత ప్రయత్నము జేయలేదనిరి.

పారియటు ప్రభుత్వమేర్పడగానే కమ్యూనిస్టులుతమ పక్షము, అభయమునుగోరెదరు. రూరను భాళిచేయవలెదరు. సోవియటు ప్రభుత్వము నంగీకరించవలెననెదరు. పన్నులవిధాన మును రద్దుజేయవలెననెదరు. ఫ్రాంసు శాంతిపక్షింపుచున్నదని ఎన్నికలు తెలుపుచున్నవి. క్రొత్త పార్లమెంటువారు సఖ్యతను ప్రయత్నించవచ్చును. జర్మనీలోగూడ ఇటులనే ప్రయత్నించవలెను. జర్మనీ అర్థిక నిపుణుల సిఫార్సులను త్వరలో నెరవేర్చవలె ననుచున్నారు.

ప్రాతప్రధానామాత్యుని అభిప్రాయము

పరాజులు శాంతిని అపేక్షించుచున్నారు. జర్మనులు నమ్మకముగ నష్టపరిహారములనుగూర్చి ప్రవర్తించరని వారికి అపాయకరముగ పరిణమించును. జర్మనులు సుహృద్భావముతో ప్రవర్తించి పరాజుల కోర్కెలను నెఱవేర్చినచో యూరపులో శాంతిపరిస్థితు లేర్పడుటకు వీలగును. భాగ్యదయ మేర్పడును.

ప్ర్యారిస్, మే 14:—

ఎన్నిక ఫలితములు

కన్సర్వేటివులు	20
రిపబ్లికనులు	189
రిపబ్లికను సోషలిస్టులు	35
సోషలిస్టులు	102
కమ్యూనిస్టులు	27

అధినివేతముల ఫలితము లింకను రావలెను. ఈ అంకెల ప్రకారము రైటుపక్షమువారిబలము 264. రెప్లప్లక్షమువారి బలము 306. ఇరుపక్షములపారిబలమును జూడ చాల చిన్నదిగ నున్నది. పార్లమెంటుకు సందిగ్ధావస్థ ఏర్పడును.

వర్తక నేకర్యవట్టము

ను ప్రభువులసభవారు మూడవసారి ఆమోదించిరి.

బిరిషు సరిహద్దు తగవు

సర్ జేమ్స్ క్రెయిగుగారి ఏర్పాటున తనకు విశ్వాసము లేదని లోగు మతాచార్యుడు తెలియజేయుచున్నాడు. అందరికిని తృప్తికరముగ సరిహద్దుతగవు పరిష్కారమగుటకు క్రెయిగుగారి ఏర్పాటులు సానుకూలబడవని తెలుపుచున్నాడు.

భారతదేశ

నీటిపారుదల ఏర్పాటులు

లండన్ లో బ్రిటిషు కంపెనీ రిప్రెజెంటేటివ్సు బీగార్డు ఇండియా కార్యాలయమువారు భారతదేశ నీటిపారుదల ఏర్పాటుల నిమిత్తము సభకులకు ఆర్డరిచ్చిరి. అమెరికా బ్రిటిషు కంపెనీలతో పోటీచేసి ఈకంపెనీ కిచ్చిరి. సరకుల ఖరీదు 100000 పౌనులుండును.

ఇటలీ-సోవియటు

సుహృద్భావములు

రైకాపుగారు రహస్యముగ రోముకేగట

రైకాపుగారు రోముకేగి సీనీరునుసానస్వలినిగారితో ప్రస్తావించిరినియు. అందుచే ఇటలీకిని రషియాకును అత్యంత టైత్రి ఇటులెన్నడును ఏర్పడలేదని అనుకొనుచున్నారు. రైకాపు గారు మారుషేరుతో తనవనరును గుర్తించుటకుటైత్రి పోయిరి. రషియా రాయబారినిగూడ కలుసుకొనలేదు. రెండురోజులు హోటలులో బసజేసిరి.

మెకన్నా పన్నులు

విశ్వాసరాహిత్యము

లండన్, మే 13:—బార్లిక్ గారి విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును వినుటకు పార్లమెంటుసభ క్రిక్కిరిసియుండెను. ఆస్ట్రేలియా మార్కెటులో బ్రిటిషు మోటారుబండ్ల స్థానే యుద్ధకాలమున అమెరికా మోటారుబండ్లు వచ్చినవి. ఇప్పటి కైనను మనబండ్లను ప్రవేశ పెట్టగల్గుదుమా యను సందేయమే బాధించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు కనడావర్తకమునకు నష్టమును గలుగజేసిరి. ప్రభుత్వచర్యతో బాటు ఇంపీరియలు ప్రెస్ తప్పును త్రోసివేయుటచే డొమినియనులు సహకారముగ ప్రవర్తించుటకు అవకాశముండదు. మెకన్నా పన్నులనుగూర్చి సామ్రాజ్యవిచారణ గావలె ననిరి.

పరిసితులందు మార్పులనుగూర్చి మోటారుబండ్ల వర్తకులకు ముందుగానే తెలియజేసినని స్పీడర్ గారు ప్రకటించిరి. బ్రిటిషు మోటారుబండ్లవర్తకమునకు సంరక్షకపద్ధతి అవసరము లేదని తెలియగలదు. మెకన్నా పన్నులను రద్దుజేయరాదని నేలీ, పర్సెలు కార్మికసభ్యులు తీవ్రముగ ఆక్షేపించిరి.

బార్లిక్ గారి తీర్మానము ఏగిపోవుట

లండన్, మే 13:—మెకన్నా పన్నులను తీసివేయవలెనని ప్రవేశపెట్టబడిన బార్లిక్ గారి తీర్మానము ఓడిపోయెను. 9 గురు బిబర్లు తీర్మానమును బలపరిచిరి. కార్మికసభ్యులైన రును ప్రభుత్వమునకు ఎదురుగ ఓటుజేయలేదు. పర్సెలుగారు తటస్థముగ ఊరకుండిరి.

బీరారులను నైజాము కిచ్చి వేయుట

కామన్సుసభలో ప్రశ్న

లండన్, మే 13:— నైజాముకు బీరారుల నిచ్చివేయుటను గూర్చి ఆలోచించితిరాయని కామన్సుసభలో లిక్ ఫీల్డు గారడుగ అన్ని పక్షముల ప్రతినిధులుగల ఒక సంఘము నేర్పాటు జేసివిచారింపెదరా యని యడుగ రాజప్రతినిధికి బంపినలేఖను గూర్చి ఆలియరు ప్రభువు ఏమిచర్యను దీసికొనిరో చెప్పబడుట వీలనలేదనియు, తనమట్టుకు తానే ఈవిషయమునుగూర్చి పరిష్కరింప వలసినపుడు ఏమి చేయునది చెప్పబడుట వీలులేదనియు రిచర్డ్స్ గారు బదులిచ్చిరి.

ఫ్రెంచి వైమానికుడు హ్యూగోయిలో ప్రవేశించెను.

ఉత్పత్తియగునామకము

మరల 13 తేదీని ప్రారంభమయ్యెను. దైవ సేనాని మం చిఉద్వేగి అనియు, ఇండియాలో సైనికవిషయములనుగూర్చి దైవసేనానికి మంచిఅభిప్రాయము గలవనియు మేజరు జనరలు సర్ విలియం బేనెట్ గారు చార్లసు గారికి తెలియజేసిరి. ఇండి యాలో ఉత్పత్తియగునామక చాలమంచిఅభిప్రాయము గలను. భారత దేశసైనికవర్తమవారు ఇతనిని ప్రేమించిరి. దైవసేనాని తనకు సచ్చివలుల చర్యనుదీసికొనుటకు తగిన వారనిరి.

అమృతసరులో సైనికశాసనము ప్రకటితమైన వెంటనే సివిలుశాసనములు పనిచేయుట మానెననిరి.

తెల్లెనెంటు గవర్నరుతో పూర్తిగా ఆలోచించి ఆయన సలహాప్రకారము ప్రవర్తించవలెనని తనకు సర్వసాధిపతి ఉత్తరువుజేసెననిరి. సైనిక శాసనమున అల్లరులు జరిగిన వానికి తానే ఉత్తరవాదిగ చేయబడుననిరి. అట్టిసందర్భము లందే తనయభిప్రాయముతో తెల్లెనెంటుగవర్నరుగారిని సివిలు అధికారులుగారిని ఏకీభరించిన సర్ అనియు ఏకీభరించుకొని తన ఇష్టముచొప్పున అవసరమునుబట్టి ప్రవర్తించెడివాడననిరి.

సైనికశాసనమును తాను మంచిదనుకొన్న దానికంటె చాల ముందుగానే రద్దుచేయవలెనని. ఉత్పత్తియగునామ గౌరవని యు వారములొకరి సైనికశాసనము అమలుజరుగుచునే యుం డె ననిరి. ఏప్రిలు 10 తేదీ పరిశీతలంబట్టియు దైవసేనాని చర్య సరిగానే యున్నదని అంగీకరించితి ననిరి. ఇప్పటికిగూడ దైవసేనాని సరి గాప్రవర్తించె ననగ లరాయని చార్లస్ గారడిగిరి. ఇప్పుడుగూడ అంతకంటె ఎక్కువగానే దైవ గారిచర్య మంచినదే జెప్పుచున్నాడననిరి. దైవసేనాని అపుడు తుపాకులను గాల్చుచు ఆతనివైద్యమంతయు రెండునిమిష ములలో యాపుమాసియుండెడి దనియు ఆతరువాత ఏమిజరిగి యుండునో జెప్పజాలననిరి. పంజాబురాష్ట్రమంతయు అరాచకముమైపోయెడిదని న్యాయమూర్తిమకార్డిగారనిరి.

ఇతరులకది తెలియదు గాని దైవసేనాని ఆ రాష్ట్రమునుకాపాడి నిలబెట్టి రని యు కొంత అనుమానించినను ఉత్పత్తియగునామ దైవగారిచర్యను హర్షించినదియు, ఉత్పత్తియగునామ సైనికోద్వేగికావనియు, అయ్యది సైనికవిషయమనియు, దైవసేనాని సరిగానే ప్రవర్తించెనని తాను అభయ మిచ్చుచుననియు, ముఖ్యవిషయములలో సైనికసివిలు అధికారము కలిసి ఏకాభిప్రాయముతో సంచరింప వలెనంటిననియు, ఆవిషయమై దైవకిచ్చిన తంతిలో ఆతని పేరునుగూడ తనపేరుతో జేర్చుడని ఉత్పత్తియగునామ రన్నటులను బేనెట్ సేనాని తెలియజేసెను.

లండన్, మే 13:—స్వామీగారి అడ్డపవాళ్లకు బేనెట్ గారిట్లు బదులిడిరి:—ఏప్రిలు 6 తేదీని లాహోరులో జనులు హత్యలను గావించుటకు సంసిద్ధులైరి. భారతీయులు చేజిక్కుక తప్పించుకొనిరేని ఎంతటిపనినైన జేయగలరు. అచటచట జరిగిన అల్లరు లన్నియు విప్లవములో కొన్ని భాగములు.

హంటరు విచారణసంఘమువారు విప్లవము లేదనిరని స్వామీగారు జెప్పిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రజలు అందరును తిరుగ బడుటకు సమకట్టిరని సైన్యాధిపతులు గ్రహించిరని బేనెట్ ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వమును హుల్లుటకు కుట్రనుబన్నిరనియూ మియభిప్రాయమని మ్యకార్డిగారు బేనెట్ గారి నడిగిరి.

అవును, అదే మా మిభిప్రాయమని బేనెట్ గారనిరి.

ఈసంగతిని ఇంతకుపూర్వ మెన్నడైన జెప్పిరాయని బేనెట్ గారిని స్వామీగారడిగిరి.

తన్నెవరును అడుగక పోవుటకే అధికారరీత్యా తానే మియు జెప్పలేదని బేనెట్ గారనిరి.

అందరును గలిసి కుట్రనుబన్నిరని ఎచటను సాక్ష్యములేదని స్వామీగారనిరి.

అదే ఇప్పుడు గల్గిన కష్టమనియు, న్యాయస్థాన బుజువు జేయగల సాక్ష్యము లేకున్నను సైన్యాధిపతులకు గావలసిన సాక్ష్యమున్నదనియు, బేనెట్ గారనిరి.

ప్రభుత్వమును కాల్చుటకు ప్రత్యక్షముగ ఎవరైన పని చేయుచున్నటుల బేనెట్ గారు సాక్ష్యమును చూపగలరాయని స్వామీగారడిగిరి.

బేనెట్ బేనెట్ గారు బదులిడిరి.

మొదట ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు లేకుండజేయుటకు వారు ప్రయత్నించిరి. ఆప్రకారముఖముగయుద్ధముజరిగిన బ్రిటిషుసేనలకు ఇక్కులు వచ్చెడివి. 1915 నుండి వారు ఆఫ్ఘానిస్తాను కని

కెట్టిచూచుచున్నారు. అముఖ్యప్రదేశముందే చిక్కులు రావచ్చు నని వారుభయపడిరి. అమీరు తమవైబుకునని భయపడిరి. ఏప్రిలు 13 తేదీని అమీరుగవర్నరుగారియను. క్రొత్త అమీరు మేరితేదీని సరిహద్దుపై దాడినెడలెను. ప్రాంతఅమీరుకు సంగతులన్నియు తెలియునుగాన కష్టములనుబెచ్చుకొన నెత్తించలేదు. తనకు 100 వేల తురమ్మలకే జర్నల్ సైన్యము 100 ఫిరంగులనిదే ఇండియా పై దండెత్తనని. ఆతడు చాలజాగ్రత్త గలవాడు. క్రొత్త అమీరు అంతజాగ్రత్తగలవాడూకాదు.

ఆఫ్ఘానిజంతులు పంజాబులో వ్యవహరించుచుండిరని న్యాయమూర్తి మకార్డి గారికి బేనెట్ గారు బదులిడిరి.

అంతయు సిద్ధముగాకమునుపే మమ్ములను వలలో వైచుటకు ప్రయత్నించినది బేనెట్ గారనిరి. ఏమివలయుని స్వామీగారడుగ మేలోగాని అమీరురాడని తెలియజేసి మే వరకు తిరుగ బాటును ఆపుజేసిరి. పంజాబు అల్లరులకును ఆఫ్ఘను అల్లరులకును సంబంధములేదని బేనెట్ గారనిరి.

మీరెండుటల అదేవనిగ కాల్చిన దైవసేనాని సడుగ కాల్చుచునెప్పుడుచే గాల్చుచునని దైవసేనాని బదులిడెనని బేనెట్ గారనిరి. వారందరునున్ను చుట్టవేయుటచే కాల్చుచునని. చొచ్చుకొని మీదికి వచ్చుటచే నానిమిత్రము వచ్చుచున్నారని గాల్చుచునని.

హంటరు విచారణసంఘమువారి యెదుట ఈసంగతి నేల జెప్పలేదని యడగ తనకు సంబంధించినంతవరకు అది విచారణ యని దోచలే దనిరి.

న్యాయమూర్తిమకార్డి గారు:—సంగతు లన్నిటిని న్యాయముగ పరిశీలించలేదనియూ మియభిప్రాయ మని అడిగిరి.

భారతభక్తులు తనకు న్యాయముగ అవకాశము నీయలేదని బేనెట్ గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. అది చాలప్రమాదకరమైన సంగతియని స్వామీగారనిరి. దైవయగారు హంటరు సంఘము నెదుర్కొనుటకు ముందే జెప్పవలసినసంగతులన్నిటిని ప్రాంతమాలముగ తెలియజేసినది స్వామీగారు తెలియజేసిరి. తాను జెప్పినసంగతి ప్రమాదకరమైనదనే యని అంగీకరించుచు తాను ఇంగ్లండుకు జేరినపిదప ఇండియామంత్రితో జెప్పినది యు బేనెట్ గారు తెలియజేసిరి. దైవసేనాని హంటరు సంఘము నెదుట సాక్ష్యము నిచ్చుటకేగినపుడు జాగ్రత్తగాసాక్ష్యము నీయవలెనని హెచ్చరించితినియు ఏమియు భయపడనవసరమలేదని దైవగారుజెప్పి రనియు బేనెట్ గారు నడివిరి. అముగ్గురు భారతభక్తురిష్టములు అడిగిన ప్రశ్నలకు జవాబుజెప్పుటకు నాకు తెలియననిరి. కాల్చెడిఉద్దేశ్యముతో పోతినని ఎందులకు జెప్పితిమి నేను దైవగారినిడుగ అవసరమగుచో కాల్చుట కేగితినిని. కాని కమిటీవారాయభిప్రాయమునుజెందలేదంటిని. దైవసేనాని కొంచును తీవ్రముగ మాట్లాడిరి. దైవసేనాని జెప్పడానికి సాక్ష్యమునకు చాలవ్యత్యాసమున్నదనిరి. దైవసేనాని జెప్పిన దానిచే ఆతని చర్యనుగూర్చి తీర్మానించగూడదనియు, ఆతనిచేత లనుబట్టి నిశ్చయింపవలెననిరి.

దైవసేనాని ఇచ్చిన సాక్ష్యముకంటె ఆతని వాక్కులమే ఎక్కువసంగతులను తెలియజేసె నని బేనెట్ గారు మకార్డిగారికి ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి. ప్రజలను హెచ్చరింపకుండగనే ఘోరమును అవసరము గల్గెనని ఎచటను జెప్పలేదనిరి. ఆతను ఆఫ్ఘనుయుద్ధములో మునిగియుండెను. కొన్నిసంగతులను మరచిపోయి యుండవచ్చును. కొన్నిటిని అతిశయోక్తిగ జెప్పియుండవచ్చుననిరి. పరిశీలనలన్నిటిగూర్చి దైవసేనాని ఆలోచించుచుండెను. ఆతనికి జ్ఞాపకశక్తి తగ్గిపోవుచుండె ననిరి. తన కెంతయు భయముగ నుండెననిరి.

విచారణ ఇంతటితో ప్రస్తుత మాపుజేయుడెను.

కార్తి ప్రభుత్వవిదేశాంగవిధానము

తాను జాతీయవాదినని హద్దొనాల్చుగారు తెలియజేసిరి. తనకు జాతీయసాంప్రదాయ మన్న నెంతయు గౌరవ మునిరి.

వ్యక్తభావముతో ప్రవర్తించుట తనయుద్దేశ్యముగాదని యు ఆత్మగౌరవమును నిలబెట్టుకొనుటకే ప్రయత్నించెదమనిరి. సైనికశాకాదళమును తగ్గించుటకు కార్మికప్రభుత్వమువారు యూరపుకాతులవారి సందర్శిని తోడ్పడుడని కోరుచున్నారు. శాంతిసంఘము సేర్పరుచుటయే తనవిదేశాంగవిధాన మనిరి.

దాన్ నివేదికమునుగూర్చి తనకుకొంత అనుమాన మున్నను దానిని అవలంబించిరేని యూరపులో శాంతి ఏర్పడుననిరి. ప్రపంచమునకు న్యాయము గల్గు ననిరి. అందరును తనకు ప్రపంచమునకు న్యాయమును కలుగజేయవలె ననిరి.

సామాజ్యవైమానికవిధానము

తైముప్పత్రికా రాజకీయనిలేఖరి ఇట్లుతెలుపుచున్నాడు:— మంత్రివర్గమువారు రెండుపద్ధతులను జేర్చి వైమానికవిధానమును ప్రవేశపెట్టవలసిరి. గురువారమునాడు ప్రభుత్వమువారు తమ నిశ్చయమును తెలియజేసెదరు.

బర్మివిధానమును, వైమానికమంత్రివర్గమువారు క్రొత్తగ నిర్మించు విధానమును కలుపుటకు మంత్రిులు యుద్దేశ్యము.

పోయింకేరుగారు చెయ్యగల వల్లరు.

సన్ యత్ సేను గారు మొదడుజ్వరముచే దివంగతులైరి

దుమేనియా రాజదంపతులు

గిల్లహోలునందు మంగళవారము విందారగించిరి. సన్యాసవ్రతముల నర్పించిరి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు సమర్పించెను.

రాజదంపతులు ఉచితరీతిని వందనము లర్పించి ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి.

భారతదేశము

సామాజ్య వాయువార్తా ప్రచారము

భారతదేశమునకు వాయువార్తాప్రచారము లేకుండ విడిచిపెట్టుట ప్రమాదకరమని ఇండియా కార్యాలయమువారికి తెలియజేసిరి. క్రిందటి వారము రెండు రోజులలో ఇండియాకు పోస్టాఫీసువారు వాయువార్తాప్రచారమును పునర్నిర్మాణ మను విషయో వాయువార్తాప్రచారము నాపుజేసిరి.

ఇంతవరకు ఇండియాకు జేయబడిన వాయువార్తాసౌకర్యములు అసంతృప్తికరమని వర్తమాన లండనులో నున్న భారత పత్రికాప్రతినిధులు తెలుపుచున్నారు. ధరలు ఘోరముగ నెక్కువనిరి.

దొనాల్డునికేదెకమును ప్రభుత్వమువారు వలంబించిన ఆ య్యది భారతదేశమునకు శాశ్వతము గావనమున్నాడు.

ప్రభుత్వమువారు పోస్టాఫీసువారికే "మానావరీ" నీయరని తెలియచున్నది. కొంతపోటీగ జేసెద రనుచున్నారు.

అమెరికను వ్యవహారములు

జూలై 1 వ తేదీనుండి క్యాక్ ఫ్రాన్సిస్కో, న్యూ యార్కులనుడును వైమానికతపాల సేర్పాటుజేసెదరు. వైమాకులు రాత్రింబవళ్లుపనిచేసెదరు. 29 గంటలలో 1000 మైళ్ల దూర మేగెదరు.

అంతర్జాతీయ సంబంధపాఠశాల

తామరు పాఠశాలవంటి అంతర్జాతీయసంబంధపాఠశాలను అమెరికనులు నెలకొల్పుటకు పూనుకొనిరి. దీనినిమిత్రము ఒక 450 విద్యార్థులలో కళాశాలనాక వచ్చే నెప్టంబరులో న్యూయార్కునుండి బయలుదేరును. బీరు జపాను, చీనా, ఇండియా, గ్రీసు, తుర్కీ, ఇటలీ, ఆస్ట్రేలియ, తూర్పుసిను, స్పెయిను, ఫ్రాంసు, ఇంగ్లండు, హాండు, స్వాగ్రిండినేవియాల జేసెను. ఈ ఓడలో ఉన్నవిద్యార్థులకు ప్రాపంచికవిషయము లన్నిటిని తెలియనటుల జేసెదరు.

యునైటెడ్ స్టేట్సువారు అంతర్జాతీయన్యాయస్థానమున పాల్గొనునటుల ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

సోవిటు ఆర్థికవిధానము

ను ప్రపంచములో మార్కెటు అవసరమునుబట్టి సవరణజేయవలసియుండునని బ్రూట్స్కీగారనిరని తైముప్పత్రికా నిలేఖరి కోమునుండి తెలుపుచున్నాడు.

డో యి నీ

కలకత్తా, మే 14:— 12 తేదీన హావాంకి డోయిసే కత్తె వని యుండోచె నా (ఫ్రాంచి గవర్నరు కలకత్తా 1 నుండి కాంపలు జెనుటకు వర్తమాన ముండెను.

అంగ్లోయిండియన్ యూరపియనుసంఘము

వైసంఘముకాక ప్రతినవత్సరమును జేయు జెడలగా మిటింగు కలకత్తాలో 19-వ తేదీన జరుగవలసినది ప్రస్తుతము అపుడేయబడి నిచ్చినది. (ఆంధ్ర)

జయపుర మహారాజా కుమారికాగారి వివాహ మహోత్సవము

దర్బారు అతివైభవముతో జరుగుట

12 వ తేదీ రాత్రి జయపుర మహారాజాగారు తమ సోదరియొక్క వివాహసంకల్పమున గొప్పదర్బారు గావించిరి అసాధారణము మహారాజా సాహెబ్ గారు సహజముగ అలహాబీ ఉత్సవముతో మూల్యములు కలిగి పెండ్లికూడని దర్బారునకు కొనివచ్చిరి. వేసేవేలు సంస్థాన ప్రజలు సుందర వస్త్రాలింకపై ఉత్సవమును చూచుటకై గమియ్యడిరి. దర్బార్ పందిరి చక్కగా అలంకరింపబడినది. అతిథులను, కామమారులను ఉత్తరసంస్థానాధీశుల ప్రతినిధులను మహారాజాగారి బంధువులను ప్రభుత్వోద్యోగులను రాత్రి 9 గంటలనుండి దర్బారు మెండాలులందు మూగిరి. సంస్థానము వివాహ గారగు హెచ్. యం. బింకర్ గారు యద్యోగి లాంఛముల ధరించి భార్య కుమారిక బంధువులతో సభాభవనమునకు చేరుకొనినప్పుడు వింత శోభనలిగెను. పెండ్లి బంగారు వేలములను బల్లెముల చేతుల బూనినచ్చి దర్బారుశోభ నిమగ్నమైనది. రాత్రి 12.15 గంటలకు మహారాజాగారు దర్బారుహాలుకు వెండి కుమారునితోడను వారి మామగారు రాజా క్రమదేశకర్తగారి తోడను వచ్చి ఉద్యోగమునకు అతిథులను కరాళంబన మొనగి కొట్టగాని పైనిన లూగిని శోహనలంకరించి సింహ సనాసీను లైరి. ఉదయపురమహారాజా బలరాంపుర దక్షిణ మహారాజాగారు శైలిల్లా సంస్థాన ప్రతినిధులను మహారాజాగారి సింహసము ప్రక్కన గూర్చుడిరి. ప్రాధేనర్ కొడి రామమూర్తి గారుకూడ దర్బారునకు వచ్చిరి. మహారాజాగారు ఉదయపురసంస్థానాధీశుని రాజా విక్రమదేవ వర్మగారిని పెండ్లికూడని ప్రాధేనర్ రామమూర్తి గారిని ఇతర రాజబంధువులను పుష్పమలాలంకృతలను గావించిరి. మహారాజాగారి ఉద్యోగులు మిగిలిన అతిథులను కర్పూరహారములు చందనము, ఎండర్, అల్లెరు మొదలగు పవిత్ర ద్రవ్యముల తోడ సత్కరించిరి. మహారాజాగారు సభాసదుల యభినందనముల నందుకొని అతిథులకు కరాళంబన మొనగి 1-15 గంటలకు దర్బారుహాలును విడిచిరి. అతిథులు మహారాజాగారు కావించిన అతిథిసత్కారమునకు మహాదానందభరితులై తమ నెలవుల కేగిరి అని కొటి రాఘవయ్య నాయుడుగారు 14 వ తేదీన జయపురమునుండి తిరివార్త నంపియున్నారు

ఆంధ్రవీరకంఠీరవ ప్రాఫెసర్ కోడి రామమూర్తినాయుడుగారు జయపురులో మహాస్వాగతము

13 వ తేదీ సాయంత్రమున ఆంధ్ర వీరకంఠీరవ ప్రాఫెసర్ కోడి రామమూర్తినాయుడుగారికి జయపురప్రజలు కొట కెదురగనవచ్చు మూలవిమందిరమున మహాస్వాగత మొనగిరి. పల్లెలనుండియు పట్టణములనుండియు వేసేవేలుజనులు ఆంధ్ర వీరకంఠీరవుని చూడవచ్చిరి. ఏకేన్ద్రునిండి ఇమ్మిగ్రేషను ఆవు టకు విధానము నేర్పాటుగావించుటకు మూడ సభ ఉద్దేశించ బడినది. ప్రాఫెసర్ గారికి హరిహర మిత్రగారు ఓడ్రభాషలో స్వాగతపత్రమును సమర్పించుచు వారిని గూర్చి గంభీరప న్యాస మొనగిరి. ప్రాఫెసరుగారు తమ యువన్యాసమున స్వాగతమునకు కృతజ్ఞతను సూచించుచు ఇమ్మిగ్రేషనువలన దేశమునకు సంభవించిన అనర్థములను వివరించుచు ఇంగ్లీషు హిందూస్తాని భాషలలోనుపన్యసించిరి. ఇంతలో 10 వేలమంది జనులతో మహారాజా కుమారికాసాహెబ్ గారి వివాహసందర్భమున ఏనుగులంపారీ ఉత్సవము ఆచారినవచ్చుచుండుటచే జనుల కష్టానితిలంకింప సానకాళమొనగటకై ఇమ్మిగ్రేషనునాపువిషయమును గూర్చినవర్ష 14 వ తేదీ సాయంత్రము జరుగనట్లే దర్బారుచేసిరి. 14 తేదీ సాయంత్రము తిరిగి సభజరుగను అని కొటి రాఘవయ్య నాయుడుగారు 14 వ తేదీని జయపురమునుండి తిరివార్త నంపిరి.

మెక్లారన్

అల్లాబాదు, మే 14:— అల్లాబాదు 9 మైళ్ల దూరములో నన్ను బాలోరీ వైకుంఠేశ్వర మెక్లారన్ వచ్చెను. ప్రభుత్వము అప్పటినుండి బంబాయికి వెళ్తును. (అ. పే.)

భారతశాసనసభ

కార్యక్రమము

సిమ్లా, మే 14:— ఉత్కలపరిశ్రమకక్షణచట్టమును గట్టునందు ప్రకటింపబడిన భారతశాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టుచు మొదటిపర్యాయము జరుగ నవసరముండెను. అందుచే 21 తేదీన సర్, చార్లస్ ఇన్స్ గారు, ఆటిల్లను చర్చింపవలె నని యుప పాదించెదరు. అత్యంతాశ్చర్యముగ నన్ను 1918 సం॥పు 20 డి యనుసోల్లర్ శాసనసభాచట్టమును, తక్షణ వస్త్రాంతులు ఆతి కింపబడిన కొన్ని పత్రములనుగూడ అంగీకరించుట నురియొక డిల్లునుగూడ కెందు కేంద్రశాసనసభయందను ప్రవేశపెట్టబడు ను. ముఖ్యపత్రము లగు నిత్యవిషయముల చర్చింప బడునాడ అనకాళ మొనకబడును. టారిఫువోర్డువారి నూవ ననుంచి గంధకముపై నిగుతు పన్నును తొలగింపవలె నని ప్రభుత్వ సభ్యు లొక తీర్మానమును దెచ్చెదరు.

ప్రశ్నలు

ఉత్కలపరిశ్రమకక్షణ చట్టములను గురించి సర్ దేవ ప్రసాద సర్వాధికారిగారు భారతశాసనసభలో కొన్ని ప్రశ్నల నడ గుటకు నోటిను నొసగిరి.

(1) టారిఫువోర్డువారు వేర్వేరు కీర్తి కలకెంద, కన్నుల నమూనాచేయుటకు నూచించిన వివిధరకములయి నుపన్యపులు గతమునువత్సరములలో నెంతెంత మొత్తము దిగుమతి చేసె బడిన? (2) వైసెలెంపబడినవి విభరకముల ఇరుపన్యపులలో భారతదేశమున నుపయోగించు మొత్తమునం దెంతభాగ మిదేశ మున నుత్పత్తిచేయబడుచున్నది? ప్రస్తుత క్రొత్తపన్నులవలన నీమొత్తము ఎంతవరకు హెచ్చును? (3) వివిధరకముల ఇరుప వన్యపులలో నీదేశమున ప్రస్తుత మెంతెంతమొత్తము సమ నిలువ యున్నది. భారతదేశమున తయారు చేయబడి నిలువయుండ బడిన మొత్తమును దిగుమతిచేయబడిన మొత్తమునుగూడ నిగు తేవలెను. వైసెలెంపబడిన వివిధరకముల కనువుల ప్రస్తుతపు వెల లను క్రొత్తపన్నులవలన గలుగు మార్పులను దెలుపవలెను. అని ప్రశ్నల నడిగెదరు.

సంగ్రహపరచుట

తరువాత సంస్కరణల నాచరణలో నెట్టుటనుండి లోపముల విచారించుటకు నిశ్చయించబడిన డిప్యూటీమెంటు కమిషనువారి కార్యక్రమమును గురించియు, వారికొసగిన విచారణీయంతములనుగురించియు ఈసందర్భమున నెవ్వడైనను అధికారిగారు ప్రశ్నించెదరు. (అ. పే.)

ఉత్కలపరిశ్రమ (రక్షణ) చట్టము

ఒక సవరణ

సిమ్లా, మే 14:— నిర్మితిడియన ఉత్కలపరిశ్రమ చట్టమును క్రింద ప్రకటింపబడిన, తిరివార్తయందు మూడవ పేరానుండి తొలగింపబడిన భాగమును తొలగించి ఆసాక్షాత నిర్మితిపరిశ్రమల కేర్వలెనని తెల్పి యున్న చట్టమును దెలుపబడుచున్నది.

“ఒక కంపెనీగాని, కర్మకర్తగాని 1924 ఏప్రిల్ 1 తేదీ తోగా, గతము నకు 30 నాడు లభించు వస్తువులను ఉత్కల గాని పట్టాలను తయారు చేసేవనది, అందువలనాంబడిన కర్మములు పూర్తిగాగాని, అధికభాగముగాని తయారు చేయబడినవనయి, కట్టాడని, కిప్పుచేయబడిన రకదేశపు మొదలగువననుండియు తయారు చేయబడినయు ప్రభుత్వమువారిచే నందులకు నియమింపబడిన ఒక అంశమునర్పి వైచేసేమొదల అట్టివారికి ప్రభుత్వమువారు ధనమును నొసగెదరు. 1920 ఏప్రిల్ 1 తేదీలోగా తయారుచేయబడిన కిప్పుచేయబడిన, కట్టాడని, కిప్పుచేయబడిన వస్తువులు, 1926 ఏప్రిల్ 1 తేదీలోగా తయారుచేయబడిన వస్తువులు 1 కరు 26 చొప్పున, 1 27 సం॥ ఏప్రిల్ 1 తేదీలోగా తయారు చేయబడినవానికి ఉత్కల 1 కరు 20 చొప్పునకు ప్రభుత్వమువారు ధనము నొసగెదరు. వాగను విశేషము 1924 ఏప్రిల్ 1 తేదీన ప్రారంభించి 1924, 1925, 1926 సం॥లందు రెండుసార్లు ప్రతివర్షమునకు 7 శాతము హెచ్చుకొనడా కిప్పులకెంతయు ధనమును మొనగ్గుట వెచ్చింపబడుచును. అట్టి వాగముల బంధువులను కర్మవులను మోసికొని వెళ్లుచునది గాను దిగుమతి. అట్టివాగములందు వాల భాగము, లిటిగేషన్ ఇదియొక రియారుకేయబడిన కర్మవుల నుపయోగించి యు,

దశలెను. ఏయే మరతులపై నిర్మి ధనమును మొనగ్గు ననియు ప్రభుత్వమువారు గట్టునందు ప్రకటించెదరు. ఈటిల్లును గట్టునందు ప్రకటింపబడు కాననసభయందు ప్రవేశపెట్టుటగా తరిగి ణింపబడును.” (అ. పే.)

మతావరణ నిధి

1924 సం॥ మే నెల 15-వ తేదీ గురువారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జులై 24 గంటలలో అత్యధికార్జునము	జులై 24 గంటలలో అత్యల్పార్జునము	జులై 24 గంటలలో వర్షము	ఏప్రిల్ 1-న కేరెనుండి వర్షము	ఏప్రిల్ 1-న కేరెనుండి నామమానసార్జునము
గోపాలపురం	90.5	81.5	...	1.90	44.96
కోరాపుట్
విశాఖపట్టణము	92.2	84.1	...	0.32	87.09
కాకినాడ	100.0	85.2	...	0	89.09
మచిలీపట్టణము	95.1	84.6	...	0	41.59
గుంటూరు
కర్నూలు	109.4	85.6	...	0.04	26.01
బళ్లారి	106.1	79.1	...	1.14	20.51
అనంతపురం
కడప	109.5	71.8	0.46	0.84	81.28
నెల్లూరు	108.0	84.4	...	0	87.98
మద్రాసు	95.2	83.2	...	0	50.74
కడలూరు	96.6	82.0	...	0	52.94
కెల్లూరు
శేలము	105.8	77.4	...	2.42	89.89
కోయంబట్టూరు	100.8	78.0	0.08	3.80	22.29
తిరుచునావల్లి	105.2	82.0	...	1.52	88.18
నాగపట్టణము	98.9	82.5	...	1.20	54.95
పుదుకోట
మధుర	102.1	79.2	...	2.84	88.58
పొంబట్	95.9	85.4	...	0.50	87.00
తిరునక్కేరి	1.96	28.34
తిరువేండ్రము	87.4	79.5	0.40	9.21	64.51
కొచ్చిక్	83.9	78.1	...	8.99	114.51
కాలికట్టు	94.3	74.3	2.20	14.18	117.16
ముంగలూరు	98.7	80.5	...	0.72	125.68
బెంగళూరు	99.2	70.8	0.01	1.51	25.87
హన్మంట్
మెర్కార	87.8	65.2	0.12	3.28	125.46
రైచూరు
ప్రొద్దాబాద్
కార్వాల్
రత్నగిరి
బొంబాయి
మలప్పురం
కొడెకనాట్	72.2	55.1	0.88	6.9	62.18
ఉదకమండలము

సంగ్రహము:—మచిలీపట్టణములో ఆకము నిర్మలముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల కొంచెము మేఘావృతమై యున్నది. రాత్రివేడిమి 81 నుండి 83 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మచిలీపట్టణములో పగటివేడిమి 4.2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కణ:—కడపలో 0.46 అంగుళములవాన కురిసెను. ఆగ్రేత ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 12.4 డిగ్రీలు తక్కువ. ప్రొద్దాబాద్ పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కర్నూలులో రాత్రి పగటివేడిమి 8 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—ఆకము ఒక మోస్తరగ మేఘా వృతమైయున్నది. పగటివేడి 8 1/2 నుండి 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి నెల్లూరులో 2.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

స్థానికచిహ్నము పడవచ్చును. ఎస్. ఆర్. సామ్రాజ్, నానానానా ప్రభుత్వము.

అఖిలభారత ఖద్దరు సంఘము వారి పర్యటనము

ఆంధ్రదేశమునందలి పరిస్థితులు

కాకినాడ కౌగ్రామ అనంతరము 1924 సంవత్సరార్ధమున ఆ. భా. ఖద్దరుసంఘమువారు అన్ని రాష్ట్రములలోను పర్యటనముగావించి, హిందూదేశమునందలి ఖద్దరు పరిస్థితులనుగూర్చి నివేదికము ప్రకటించిరి. అందు ఆంధ్రదేశమునకు సంబంధించినభాగములు ఈదిగువ ప్రకటించుచున్నాము.

(నిన్నటితరువాత)

మచిలీపట్నం

మచిలీపట్నము అనాదినుండి సన్నటి వస్త్రము గుడ్డలకు ప్రసిద్ధి కాంచియుండెను. ఇప్పటికి కూడ అచ్చటి గంగ ఆర్ధక పువనల ప్రఖ్యాతి అనూహము. విదేశపునూలతో చీరలు నేయు నైపుణ్యముగల నేతగాండ్లు దాదాపు నూరుమంది ఇప్పుడుకూడ అచ్చట నున్నారు. కొన్ని సంవత్సరములనుండి చేతితో వడుక బడిననూలతో నేయుట ప్రబలమగుచున్నది.

ఆంధ్రజాతీయకళాశాల

ఖాది బోర్డువారు ప్రభుత్వమున ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలను సందర్శించిరి. కీ. శే. హనుమంతరావుగారి అధిక్షాపకమున కృషివల్ల ఈ కళాశాల వృద్ధిగాంచెను. వాణిజ్యపర్యవేక్షకుల మండలము నిర్మించబడినది. ఆంధ్రదేశమువారు ఈ కళాశాలను చూచుకొని గర్వపడవచ్చును. ఆదంబరము లేక శుభ్రమగు చిన్న గుడిసెలే కళాశాలభవనములగు పరిగణింపబడుచున్నవి. శేషముల సారస్వతమే లేక వృత్తివిద్యకూడ విద్యార్థులకు నేరపబడుచున్నవి. కమ్యూరపని చేయుట, వడకుట, నేయుట, రంగులర్చుట, మెకానికలు ఇంజనీయరింగు ఈ కళాశాలయందు నేర్పబడుచున్నవి. ఉన్నతకళలు నేర్పుటకై ఇటీవలనే ఏర్పాటులు చేయబడినవి. చక్కని కంబర్లు ఈ కళాశాలవారు నేయుచున్నారు. కళాశాల ఆవరణములో నేతగాండ్లకుటుంబములు కొన్ని యున్నవి. వీరు పనిచేయుచుండుటను బోర్డువారు చూచిరి. 50 అంగుళముల వెడల్పుగల 17 పుంజులగుడ్డను వీరు నేయుచుండిరి. 12 పగ్గములపై పనిజరుగచుండెను. గజంబెల 15 అణాలు. ఒక పుడు కళాశాలలో నూరపగ్గములు పనిచేయుచుండెను. ఇప్పుడు 40 పగ్గములుమాత్రమే యున్నవి.

రంగులర్చుట అచ్చుపని నీటియందుకూడ శిక్ష కలుపబడుచున్నది. ఇతరరాష్ట్రములనుండికూడ అనేకులు ఇచ్చటికివచ్చి చదువుకొనుచున్నారు.

కళాశాలయందుకాక మచిలీపట్నమున మరిరెండుచోట్ల ఖాది ఉత్పత్తి చేయబడుచున్నది. ఖిలాఫతు ప్రచారకు డొకరు శ్రీయుత అహ్మద్ లారావుగారు ఖాదిఉత్పత్తిచేయుచుండిరి. గుజరాతుడిమాండు తగ్గుటచే ఈవసులన్నియు నిలిచిపోయెనని చెప్పబడెను.

ఆంధ్రఖద్దరుబ్యాంకి

ముఖ్యముగ డాక్టరు పట్టాభిశిక్షారామయ్యగారి కృషివల్ల స్థాపింపబడిన ఆంధ్రఖద్దరు బ్యాంకింగురంచి కొంతప్రస్తావన గావించుట అవసరము. పట్టాభిగారినిర్మాణకర్త అయ్యున్న మైనది. ఇట్టిబ్యాంకిని స్థాపింపవలయునను అభిప్రాయము వీరికే ప్రభుత్వమున కలిగెను. తన జన్మభూమిప్రతికయందీ యభిప్రాయమును వివరించిరి. ఖాదిఉత్పత్తి విక్రయము మున్నగు పనులకు ధనము సహాయము చేయుటకు ఖాది తదితరపనులను అభివృద్ధిపరచుటకు ఆంధ్రఖాదిబ్యాంకి అను పేరిట రిజిస్టర్డ్ ప్రైవేటు లిమిటెడ్ కంపెనీ స్థాపింపబడెను. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారి బ్యాంకికి 60 వేలరూప్యములిచ్చి యున్నారు. ఖాదిప్రోచులను స్థాపించుటకు బ్యాంకివారు జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘములకు డెట్టుబడికి కావలసినంతమొత్తము అప్పుగ ఇచ్చి వసూలుచేసికొనుచుందురు.

గుంటూరు

బోర్డువారు మచిలీపట్నమునుండి గుంటూరుకు వచ్చిరి. ఈజిల్లాలో ఖాది ఉత్పత్తియగుప్రదేశము లెన్నియో యున్నవి. జిల్లాఖాదిబోర్డు నిర్వహణ మంతయు ఉత్సాహవంతులగు మద్ది వెంకటరామయ్య ఇతరకాల నూర్యనారాయణగారి చేతుల నుండున్నది. తమ న్యాయవాదవృత్తిని వదులకొని ఒకసంవత్సరము కారాగృహవాసము ననుభవించిన శ్రీయుత సీతారామశాస్త్రి ఖద్దరు రేపల్లె గ్రామమున నివాసమేర్పరచుకొని ఖాదిప్రచార సంబంధమున ప్రశంసనియమనపని చేయుచున్నారు. గుంటూరు వాస్తవ్యులగు శ్రీయుత రాధాకృష్ణయ్యగారుకూడ ఖాదిప్రచారమునే చేయుచున్నారు. ఒంగోలులో శ్రీయుతులు నూర్యనారాయణ, గోపాలశాస్త్రిగారు ప్రశంసనియమన పనిచేయుచున్నారు. ఖాదివిషయములందు ఈ జిల్లా కాంచిన అభివృద్ధికి వీరే చాలవరకు కారణులని చెప్పవలసియున్నది.

రమునే చేయుచున్నారు. ఒంగోలులో శ్రీయుతులు నూర్యనారాయణ, గోపాలశాస్త్రిగారు ప్రశంసనియమన పనిచేయుచున్నారు. ఖాదివిషయములందు ఈ జిల్లా కాంచిన అభివృద్ధికి వీరే చాలవరకు కారణులని చెప్పవలసియున్నది.

సత్రెవల్లి, నరసారావుపేట తాలూకాలయందలి నేతగాండ్లవద్దనుండి తమకు కావలసిన సరకును గుంటూరు జిల్లా ఖాదిబోర్డువారు కొనుచుందురు. ఈ నేతగాండ్లు తమకు కావలసిన నూలును తమగ్రామముననే కొనుచుందురు. రాటుముండు వారందరు ఎవరికి కావలసినప్రతి నారేకొని నిలువయుంచుకొనుచుండిరి. ఈపద్ధతివల్ల కాంగ్రెసుసంఘమువారు ప్రతి కొని వడుకువారికి సప్లైచేయు అవసరము లేకుండెను. రెంటిచింతల గ్రామమున 12 వ నెంబరు నూలు వీశే రూ 6.4-0 కు విక్రయింపబడుచున్నది. మేనెల మొదలు నవంబరువరకు గ్రామస్థులకు వడుకుటకు తగు అవకాశ ముండును. డిసంబరునుండి మేవరకు వడుకుపని జరుగదు. మేము జనవరిలో పర్యటన మొనర్చియుండుటచే వడుకులు అంత చురుకుగ జరుగుచుండలేదు.

ప్రతిలేకుండుట మరెయ్యక ఇబ్బంది. ప్రతిదొరకనందున గుంటూరుజిల్లాలో పని అంతయు నిలిచిపోయియుండెను. నగరమునందున్న ఖాది అంగళ్లలో 40 వేల రూప్యముల ఖద్దరు సరకు నిలువయుండెను. గజరాతునుండి ఆర్డరులు వచ్చుట నిలిచిపోవుటచే ఖాది ఉత్పత్తికూడ తగ్గిపోయెనని చెప్పబడెను.

బాణకల జాతీయపాఠశాల యగు కారదావిద్యాలయము నందు బాణకలు నూలు వడుకుచున్నారు. తమ బారిష్టరు వృత్తిని విడనాడిన శ్రీలక్ష్మీనారాయణగారి సతీయగు శ్రీలక్ష్మీ బాయిమ్మగారు ఈ పత్రికాపసమును నిర్వహించుచున్నారు. బాణకలు చక్కగ వడుకగలరు.

గుంటూరుజిల్లాలో కొన్నిగ్రామములు

బోర్డుసభ్యులలో కొంతమంది వేరువేరుగ వీలి గుంటూరుజిల్లాయందలి గ్రామములను చూచివచ్చిరి. శ్రీయుత జమనలూలు బజాజుగారు చేబోలి, మధురదాసు పురుషోత్తంగారు బ్రాహ్మణకొడూరు మగనూలుగాంధీ, బాంబుగార్లు నాచెడ్డ గ్రామములను చూచిరి.

బ్రాహ్మణకొడూరు

ఈ గ్రామమున 1800 మంది యున్నారు. నూటికి 60 మంది ఖద్దరు ధరించుచున్నారు. కాని ఖాదీనూలు ఈ గ్రామమున అధికముగ ఉత్పత్తియగుటలేదు. ప్రక్కనున్న మట్లూరు గ్రామమునుండి ఈ గ్రామము వారికి కావలసిన ఖాదీ నూలు సప్లయ అగుచున్నది. ఈ గ్రామమున ఉత్సాహముగల ఖాదిప్రచారకు లుండుటచే గ్రామస్థులనేకులు ఖాదివిషయమై మిగుల పట్టుదల గలవారై యున్నారు. శ్రీ మద్ది వెంకటరామయ్యగారు ఖాదీపనికిని జాతీయపాఠశాలల నిర్వహణమునకును తమకాలమును వినియోగించు చున్నారు. మరియొకరు అస్సెస్సత్వతానివారగుతై తనకాలమునంతయు వినియోగపరచి పని చేయుచున్నారు.

నందెళ్ల

నందెళ్ల గ్రామము గుంటూరుకు పదిమైళ్లదూరమునందున్నది. 5000 మంది ప్రజలున్నారు. 700 రాటుములున్నవి. నాలుగింటి మూడువంతులుమంది అచ్చటనే తయారగు ఖద్దరు ధరించుచున్నారు. గ్రామమునందలి స్త్రీలు తమకుకావలసినంత ప్రతి కొంచెముగ కొని నిలువయుంచుకొని సంవత్సరములో 8 నెలలు వడుకుచుందురు. పదిమంది ఇరవైమందిస్త్రీలు ఒకటిగ చేరి ఏదో చెట్టునీడయందు కూర్చొని విరామసమయములందు వడుకుచుందురు. రాత్రులయందు కూడ ఇట్లే వీరు వడుకుచుందురు. నిమిషమునకు 4 లేక 5 గజములను వడుకగలరు.

కడచిన సంవత్సరము ఒకవృద్ధ స్త్రీ 18 పానుల ప్రతి వడికినట్లుతేలిపెను. ఈనూలుతో రీ చీరలు నేయించెను. రెండు అణెకు, ఒకటి తనకుమార్తెకు. ఈచీరలను 18 నెలలు వాడవచ్చునని అవధివముపై ఆమెచెప్పెను. గజమునకు రెండణాలు కూలి

ఇచ్చి ఈ చీరలను ఆమె నేయించెను. ఖాదిబోర్డువారు పోవు సరికి ప్రతిలేనందున పని చక్కగ జరుగవచ్చుండెను.

తెనాలి-చీరాల

తెనాలిలో లోకలఖోర్డువారు పురపాలకసంఘము వారు బోర్డువారికి స్వాగతప్రత్యుల సమర్పించి ఖాదిప్రచారమునకు తోడ్పడుటకు అంగీకరించిరి. తెనాలిలో చక్కని జాతీయ పాఠశాల కలదు.

తెనాలినుండి పోర్డువారు శ్రీగోపాలకృష్ణయ్యగారి నివాస స్థానముగు చీరాలకు వెళ్లిరి.

ప్రభుత్వమువారు మునిసిపాలిటిని స్థాపించుటకు ప్రతిఘటించి చీరాల పేరాల గ్రామములు ప్రసిద్ధిగాంచెను. ఈ రెండు గ్రామములలో పదివేలమంది నేతగాండ్లున్నారు. కాని సింగపూరు మున్నగు ప్రదేశములకు పంపబడు విదేశపునూలుతో తయారుచేయుటకు గుడ్డలే అధికముగ నేయబడుచున్నవి.

గురవా రెడ్డిపాలెం

ఖాదివిషయములందు ఈ గ్రామమునందున్న నిర్మాణము మిగుల శ్రేష్ఠమైనది. ఇట్టిచక్కని ఏర్పాటులను బోర్డువారు రెచ్చటను చూచియుండలేదు. గ్రామములో 800 గృహములున్నవి. 400 రాటుములున్నవి. రెండ్రబ్రాహ్మణకుటుంబములు ఒకవైశ్యకుటుంబము గ్రామములో విగిలిన వారందరు ఖద్దరే ధరించుచున్నారు. ప్రతి ఇంటివారు తమకు కావలసిననూలు తామే వడుకుకొనెదరు. గ్రామమున 40 మగ్గములున్నవి. గ్రామస్థులు నూలువడికి మగ్గములపై తమకు కావలసినగుడ్డ నేయించుకొనుచుండురు. విజయనగరం మెడికలుస్కూలునందు గాంధీబోపి ధరించినందులకు డిస్మిసు చేయబడిన శ్రీయుత అప్పయ్యశాస్త్రిగారు ఈ గ్రామమున నిరంతరము కృషిచేయుటచే ఆదర్శ ప్రాజ్ఞుమగు ఇట్టిపరిస్థితు లేర్పడినవి. వీరిఉత్సాహము కార్య సేవారతి నిరపమానము.

అప్పయ్యశాస్త్రిగారు బోర్డు సభ్యులను మొదట ఏకులు చేయువారి యింటికి తీసికొని పోయిరి. పూర్వము వారు సంవత్సరమునకు 500 పానులు మాత్రమే ఏకులు చేయుచుండిరి. అసహాయోద్యమము ప్రారంభమైన పిమ్మట 5000 పానుల ప్రతి ఏకులు చేయుచున్నారు. 6 పానుల ప్రతికి 8 అణాల కూలి గిట్టుచున్నది.

ఈ గ్రామమునందుగూడ ప్రతి దొరకనందున పని చక్కగ జరుగుటలేదు. ఒక్కొక్కరాటుముపై 45 అంగుళముల వెడల్పు, 27 గజముల పొడవు గడ్డకు సరిపోవు నూలు ఒకనెలలో తయారగును. ఈ గ్రామమువారే 60 వేల మొదలు 8 వేల గజములగుడ్డను తయారుచేయగలరు. నిమిషమునకు 5 మొదలు 7 గజముల నూలు వడుకగలరు. కొందరు నెలకు 9 పానుల ప్రతివడుకగలరు. ఒకస్త్రీ 12 పానులనూలు వడికెను. 4 నెలలలో 50 పాను నూలును మరియొకవృద్ధస్త్రీ వడికెను. 8 పానుల నూలు వడికిన రూ 1-2-0 కూలి గిట్టును.

గురవారెడ్డిపాలెమున 40 మగ్గములున్నవి. అప్పయ్యకులు ఈమగ్గములపై పనిచేయుచుందురు. ఖాదిఉద్యమమునల్ల అప్పల కులకు గౌరవకరమగు జీవనోపాధి ఏర్పడినది. సంవత్సరముపాడుగు వారికి పనియుండును. దినమునకు 4 లేక 5 గజములగుడ్డ నేయుచుందురు. 8, 9 గజములు నేయగలయువకులకు బోర్డువారు బహుమతు లొసగిరి. ఒక్కొక్కనేతగాడు 20 రూప్యములు సంపాదించుకొనుచున్నాడు.

ప్రతిస్త్రీ దినమునకు 8 గంటలు పనిచేసిన 8 పడుగుల నూలు వడుకవచ్చును. ఈవిధమున నెలకు 90720 గజముల నూలు ఒకస్త్రీ వడుకగలరు. దినమునకు 4 లేక 6 గంటలు పని చేసినను దినమునకు ఒకణా సంపాదించుకొనువచ్చును. వీరకుటుంబములకు ఒక్కొక్కరికి సంవత్సరమున 20 లేక 22 రూప్యములు ఆదనపు ఆదాయము ఏర్పడుట ఎంతయో లాభకరము కాదు. చిన్నగ్రామములందుస్త్రీలు 6 గంటలకాలము వడుకుటకై వినియోగించుటకు అనకాశముండును. సంవత్సరమున 8 నెలలు ఇట్లు చేయవచ్చును. ఈలెక్కలచూచిన ఖద్దరుసల్ల అధికముగు లాభ ముండ దను వాదము నిరాధారమైనవని స్పష్టమగుచున్నది.

నెల్లూరు

వడుకుటయందు నెల్లూరుజిల్లా ఇతరజిల్లాలకు తీసిపోదు. గ్రామములందు సాధారణముగ 20 మొదలు 80 నెంబర్లు వరకు నూలు వడుకగలిగినవారున్నారు. నవంబరుమొదలు మార్చి వరకు రాటుములపై పని చక్కగ జరుగుచుండును. ఈనూలును నందే ఖాదీనేయువారు గ్రామములందు తిరిగి నూలు కొనుచుందురు. వీరవాతగుటచే వడుకువారు స్వంతముగ ప్రతికొని నిలువ

యంతాను జూరని స్థితియందున్నారు. ఇదేవిధమున నేతగాం
ద్రుకూడ నూలుకొని నేయబాలకున్నారు. గురువారమునాడు
సందర్శనా రెండు సరకు తయారుచేయుచున్నారో నిర్మాణము
ఇక్కడనున్న ఇచ్చటకూడ అంతసరకు తయారుకాగలదు. కని
గిరి కందుకూరు తాలూకాలయందు కొంచెముగ ప్రతి పండు
చున్నది. కాని సరకు అంత్రేళ్ళవైపునదికాదు. పడుగునూలు 3
రూప్యములవొప్పన విక్రయింపబడుచున్నది. 9 గజముల
గుడ్డకు (వెడల్పు 45 అంగుళములు) నేతకాండ్లు 1.8-0 మాలి
పుచ్చుకొనుచున్నారు. వెడల్పు 50 లేక 54 అంగుళము లున్న
రు 1.14-0 లేక 2 రూప్యములకూలి పుచ్చుకొనెదరు. 45
అంగుళముల వెడల్పుగడ్డ గజం కు 0-11-0, 50 అంగుళముల
వెడల్పుగలగడ్డగజం 0-14-0, 54 అంగుళముల వెడల్పుగల గడ్డ 0-15-0
ఆ కొల కు విక్రయింపబడుచున్నది. ఈ
జిల్లాలో 5 మంది ఖాదిని ఉత్పత్తిచేయుచున్నారు. ఒక్కొక్క
రినద్ద 10 మొదలు 30 వగ్గములవరకు నున్నవి. ఒక్కొక్కరు
500 మొదలు 600 రూప్యముల సరకుఉత్పత్తిచేయుచున్నారు.
సగము చుట్టుప్రక్కల ఖర్బు అగును. మిగిలినసగము ఇతర
జిల్లాలకుగాని గజరాతుకుగాని బంపబడుచున్నది.

బుచ్చిరెడ్డిపాలెములో కాంగ్రెసుకార్యదర్శియగు శ్రీ
యంత సుబ్బరామరెడ్డిగారు నెలకు 200 రూప్యముల విలువగల
ఖర్బుగడ్డలను తయారుచేసి అచ్చటనే అమ్మివేయుచున్నారు.
గండవములో శేషరెడ్డిగారు ఇదేవిధమున 400 రూప్యముల
ఖాదిసరకును తయారుచేసి అచ్చట అమ్ముచున్నారు. బిటగుం
ట సమీపమున మురగమూరుగ్రామమున శ్రీ సుబ్బరామరెడ్డి
గారు బాలకులకు నేతనేర్పుచున్నారు. ఆ గ్రామమునందుకూడ
ఖర్బు తయారుచున్నది.

పల్లిపాడు ఆశ్రమము

పినాకినీ నదీతీరమున స్థాపింపబడిన సత్సాగ్రహ ఆశ్రమ
మున మొదటినుండి ఖాదిపని చక్కగ జరుగుచున్నది. ఆశ్రమ
నిర్వాహకులగు శ్రీ హనుమంతరావుగారు పరమశాంతస్వభా
వులు, ఉత్తమోత్తములు; చుట్టుప్రక్కగ్రామములందు మహా
త్వని సందేశమును వ్యాపింపజేయుటకై యత్నించుచున్నారు.
ఆశ్రమమున 12 వగ్గము లున్నవి. గ్రామములందు వడుకబడు
నూలు ఈవగ్గములపై నేయబడును. ఆశ్రమమువారు ప్రతి కొని
విత్తులుతీయించి వడుకువారికి ఈకొనివిధమున ఛాడ్లి ఇచ్చెదరు.
1 పడుగు 10 పలములు రు 0.5-0

9	0.5-3
8	0.5-6
7	0-6-0
6	0-6-6
5	0-7-0

సన్న నూలుకు ఎక్కువఛాడ్లి ఇయ్యబడుచున్నది.

చౌటపాలెము

ఈగ్రామము నెల్లూరుకు 6 మైళ్ళదూరమునం దున్నది.
పంచములలో సహా ఈగ్రామమున 1500 మంది యున్నారు.
250 రాటములున్నవి. పది ఇరువదిమందికలిసి వడుకుచుందురు.
ఈగ్రామమునం దుపయోగింపబడుచున్న రాటములు ఇతర
చోట్లకున్న కొంచెము చిన్నవిగ నుండెను. నిమిషమునకు 4½
మొదలు 6 గజములరూలు వడుకబడును. ఒకవీసే ప్రతి వడికిన
రెండుపడుగులకు సరిపోవునూలు వచ్చును. వీరు 20 నెంబరు
నూలు సులభముగ వడుకగలరు కాని మంచిప్రతి దొరకుటలేదు.
స్త్రీలు అనేకులు తాము వడికిననూలుతో తయారైన గడ్డలనే
ధరించుచున్నారు.

చిత్తూరు దత్తమండలములు

అరవజిల్లాలయందు పర్యటన మొనర్చినపిమ్మట మరల
ఆంధ్రదేశమునందలి కొన్ని చోట్లయందు బోద్ధవారు పర్యటన
ము సలిపిరి.

తిరుపతి, తాడిపత్రి, చీమలవాగుపల్లి 1924 సంవత్సరము
జనవరి 24 మొదలు 26 వ తేదీలలోగ సంవత్సరింపబడెను. ఆంధ్ర
ఖాదిబోద్ధ అధ్యక్షులగు శ్రీయంత కె. నాగేశ్వరరావుగారు
బోద్ధవారితో కలిసి ఈప్రదేశములందు పర్యటనమొనర్చిరి.

తిరుపతి

తిరుపతిలో మునిసిపాలిటీవారు శ్రీజమనూలుబజాజు,
శంకరలాలు బాంబుగార్లకు స్వాగతప్రకటన లొసగిరి. ఇటీ
వలనే వీరులకు యాత్రకులకు మునిసిపాలిటీవా రొక ఖద్దరుస్తో
దను స్థాపించియుండిరి. కాంగ్రెసుసంఘమువారు మరియొక
ఖాదిబోద్ధను స్థాపించియున్నారు. తిరువూరు తాడిపత్రి నె
ల్లూరు రాజమహేంద్రవరమునండి సరకు తెప్పించుచుందురు.

తీరములేక పనిచేయుప్రచారకులు ఈస్టోరులను నిర్వహించు
చుండుటచే ఖాదివల తక్కువగ నేయున్నది. 4 మాసములలో
8000 రూప్యములు ఖద్దరు విక్రయమయ్యెను.

కాంగ్రెసుకార్యదర్శి యగు శ్రీ కె. రాజగోపాలాచారి
గారు తమ న్యాయవాదవృత్తిని వదులుకొని ఉత్సాహముతో
పనిచేయుచున్నారు. ఆప్రదేశములందు రాటములసంఖ్య అధిక
మగుటకు వీరే కారకులు. తిరుపతిలో అనేకులు న్యాయవాదు
లు తాము నూలువడుకుకొని గడ్డలునేయించుకొని ధరించుకొను
చున్నారు. మునిసిపాలిటీవారు తమపాతకాలయందు విద్యార్థ
లకు వడుకుట నేర్పుచున్నారు.

ప్రక్కనున్న అస్పృశ్యులగు నేతగాండ్రుకొందరు ఖాది
బట్టలను నేయుచుందురు. ఖాదిబోద్ధవారు నగరమును సందర్శిం
చినపిమ్మట ఖాదిహింపండు అధిక మైనదని తెలియుచున్నది.

తాడిపత్రి

దత్తమండలములందలి ఖాదిఉత్పత్తిస్థానములలో తాడి
పత్రి ముఖ్యమైనది. ఈనగరము ప్రతివెరుగు ప్రదేశమునం
దున్నది. శ్రీయంతలు వీరభద్రయ్యగారు హనుమంతరావుగారు
అధికముగ ఖాదిని తయారుచేయుచుండెడివారు. కాని ఇప్పుడు
ఈపనులన్నియు తాత్కాలికముగ ఆవుడలచేయబడినవి. వీర
భద్రయ్యగారివద్ద రూ 9500 సరకున్నది. హనుమంతరావు
గారివద్ద 16 వేల రూప్యముల సరకు ఉన్నది. బొంబాయికి
గుజరాతుకు వేలకొలిది గజములగడ్డ పోవునప్పుడు ఖాదిఉత్పత్తి
అధికముగ నుండెను. ఇప్పుడు ఆడిమాండు లేనందున ఉత్పత్తి
కూడ తగ్గినది.

గడవాస్తవ్యులగు దత్తప్ప క సగిగారి పక్షమున వీర
భద్రయ్యగారు ప్రభుమున పని ప్రారంభించియుండిరి.

17 వేల రూప్యముల మూలధన ముంచుకొనిరి. సగము
అప్పుతెచ్చిరి. కడచినసంవత్సరము 10 వేల రూప్యముల ఖద్దరు
విక్రయింపబడెను. మొదటిసంవత్సరము అప్పులవారికి అరవడ్డి
ఇవ్వగా 2400 రూప్యములు మిగిలెను. 170 వగ్గములు 1600
రాటములు వీరికింద పనిచేయుచున్నవి. 3 పాసు నూలుకు 2
అణాలు కూలియిచ్చుచున్నారు. 10 అంగుళముల వెడల్పుగల
గుడ్డకు గజమునకు రెండణాలు నేతకూలి ఇచ్చుచున్నారు.

చేతితోవడుకుటకు నేయుటకు తాడిపత్రిలో మరియొక
కంపెని కలదు. ఈకంపెనికి జమ్మలమడుగులో ఒక బ్రాంచి
యున్నది. 4000 రాటములు ఈ కంపెనికిగాను పనిచేయు
చుండును.

తాడిపత్రిలో నూరువగ్గములు జమ్మలమడుగులో 100
వగ్గములు కంపెనిపక్షమున పనిచేయుచున్నవి. నెలకు సాధా
రణముగ 6600 గజములగడ్డ తయారుగను. కడచినసంవత్సరము
74 వేల గజములగడ్డ తయారుయ్యెను. 47 వేల రూప్యముల
సరకు విక్రయమయ్యెను. 50 అంగుళముల వెడల్పుగల గుడ్డ గజ
ము 18 అణాలు విక్రయింపబడుచున్నది. కంపెనిపనివారందరు
ఖాదిఉత్పత్తిలో ధరించుచున్నారు.

తాడిపత్రి చుట్టుప్రక్కలయందుకూడ ఖాదిఉత్పత్తి బా
గుగనున్నది. వేలకొలిదిరూప్యముల ఖాది ఉత్పత్తియగుచున్నది.
గుత్తి తాడిపత్రి తాలూకాలలోని గ్రామములందు మాత్రమే
50 వేల రాటము లున్నవి. ఈగ్రామములందు పనివారికి ఇవ్వ
బడు కూలి స్వల్పము. కావున నూలువడుకువారు అధికముగ
నున్నారు. అంతేకాక టామును పడేపడే సంభవించుచుండు
టచే చక్కని నిర్వాణమున్న యీప్రదేశమునందు అధికముగ
ఖద్దరు ఉత్పత్తిచేయుటకు చక్కని అవకాశము లున్నవి.

చీమలవాగుపల్లి

ఈగ్రామము తాడిపత్రికి 12 మైళ్ళదూరమునం దున్నది.
టాముచే పలమారు పీడింపబడుచుండెను. 180 గృహము
లున్నవి. 8000 మంది జను లున్నారు. 150 రాటము లున్నవి.

బహిష్కారదోష్యమును ననుసరించి కళాకాలను వదలిన
శ్రీయంత నారాయణరెడ్డిగారు ఈగ్రామమున ఉత్సాహము
తో పనిచేయుచున్నారు. 15 సంవత్సరములకు పూర్వము ఈ
గ్రామమున 20 రాటములు పనిచేయుచుండెను. నారాయణ
రెడ్డిగారి కృషివల్ల గ్రామము పూర్వపుస్థితికి వచ్చుచున్నది.
అప్పుడు ప్రజలందరు వడుకుచుండెడివారు. ఇప్పుడు వీరువారు
మాత్రమే కూలికి వడుకుచున్నారు.

నారాయణరెడ్డిగారు 8 00 రూప్యముల మూలధనము
తో ఈపని ప్రారంభించిరి. 800 రాటములు 40 వగ్గములు
వారినున్నవి. 15 వ నెంబరునూలు తయారుగును. ప్రతివెలకాక
పాసు 7 అణాలుఅగును. 50 అంగుళముల వెడల్పుగల గుడ్డకు
గజమునకు 2 అణాలు నేతకూలియిచ్చుచున్నారు. ఖద్దరుగడ్డ

గజమునకు 12 అణాలు గిట్టును. సంవత్సరమునకు 8000 రూప్య
ముల సరకు తయారు చేయుచున్నారు.

అనంతపురం కర్నూలుజిల్లాలలో టామునున్నప్పుడు
ఖాదిబోద్ధవారు ఈప్రాంతములందు పర్యటన మొనర్చిరి.

ప్రజలదుర్భల వివరించుటకు వీలులేకుండెను. ఆకలితో
పలవురు వలవల మాడుచుండిరి. కొందరు తమఇండ్లను వదులు
కొని పారిపోయిరి. కొంతమంది ఇండ్లువదిలి కొన్ని మైళ్ళదూరమున
దినమునకు 8 గంటలు రాళ్ళు పట్టి రెండణాలు కూలి సంపా
దించుకొనుచుండిరి. టెట్టిపరిశిక్షలలో రాటముపై నూలువడు
కుట ఇతరవృత్తులన్న ఎంత శ్రేష్ఠమైనదో నేరుగచెప్పట అనవ
సరము. టెట్టిప్రదేశములందు ఉత్పత్తియగు సరకులను కొనువా
రుండిన టాముబాగాచే పీడింపబడు గ్రామములం దంతయు వడు
కుట సామాన్యమగుట నిస్సంశయము. (ఖాదిబోద్ధవారు నాగ
లాపురమునకు పోవాలకపోయిరి.)

బెంగాలు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ

కలకత్తా, మే 18:— గౌ సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు
బెంగాలు ప్రభుత్వకార్య నిర్వాహకసభయనకు సహాయాధ్యక్షు
డుగ నియమింపబడిరి. (అ. ప్రె.)

ముఖ్యర్థి గారు

అఖిలభారత కై ట్వేమెయిలు సర్వీసు సంఘాధ్యక్షుడగు
తరపడ ముఖర్జీ బి. ఎ. గారు 12 తేదీ యువయును, నేలము
నకు వచ్చి మెట్టుపాలెము మెయిలులో బెంగాలూరునకు జనిరి.
నేలము తపాలా యుద్ధ్యోగుల కై ట్వే ప్లాటరుమునద్ద ముఖర్జీ
గారిని కలుసుకొని స్వాగతప్రకటనలు సర్పించిరి. (అ. ప్రె.)

ఉక్కు పన్ను

తమిళకర్ణాటకలోని బర్మావారు చెప్పట

రంగూను, మే 12:— బర్మావారిజియ సంఘమువారు,
దిగువతి చేయబడు ఉక్కుగరకులపై శిఫారసు చేయబడినట్లు
గా కేయ శిస్తులపై బర్మాదేశమున లొంగిపోయిన దని
బర్మాప్రభుత్వము వారిని యిండియా ప్రభుత్వమువారికి తిరి
చేసిరి. (అ. ప్రె.)

బర్మాలోని ఒక్కొక్కసంఖ్య బందిపోటు

నెదిరించుట

చమురుగునుల కనివాండ్రు ప్రవాసము పంపుట

అందొకని తిరిగి రానిమ్మట

రంగూను మే 12:— గతసంవత్సరము యేంగ్లీయాంగు
చమురగజలలో కార్మికులు సమ్మెవల్లగా, చమురుగునులవారై
చమురుగునులపట్టుకుడిద అందు ముగ్గురిని ప్రవాసము పంపెను
సానికళాజనధిలో ఈవిషయము రెండుసార్లు చర్చింపబ
డెను. మాండలే మీదనన ప్రవాసములో ఒకడు నెల్లూరున్న
అప్పికేమనువై వాని ప్రవాసమును రద్దుచేయును వానికి తిరిగి
వచ్చుటకు ఇండ్లయిచ్చుచు ఉత్తరువుచేసెను. (అ. ప్రె.)

క్వీన్స్ పోర్టులో మోటారు బద్దలగుట

డ్రైవరుకు 4 నాలు కఠినశిక్ష

బొంబాయి మే 18:— క్వీన్స్ పోర్టుమీద మార్చి 29
వ తేదీన మోటారుకొట్టుకొని బద్దలయ్యెను. అప్పుడు అరడజ
నుమంది యూరపియనులకు భారతీయులకును దెబ్బతిగిలెను.
అందులకు ఉద్దాయి యానాబ. ఖాన్ ఆకడ్రోయి చూడబం
డా బండిపడినందుకై నిందనాగోపింపబడి ప్రధానరాజధాని
మేజిస్ట్రేటుచే లై సెన్సు రద్దుచేయబడుటగాక 4 నెలలు 18
శిక్ష విధింపబడెను. ఇటువంటి డ్రైవర్లు బొంబాయిగరమున
అపరాధము తెల్లరనియు టెట్టి పనిమాలి వారము మేజిస్ట్రేటు
చెప్పెను. (అ. ప్రె.)

భట్టలచే రక్షించబడుట

మినాక, మే 18:— 10-వ తేదీన 8 గురు భిక్షునీతి
4 ఒ. పైతో నేడోలా చక్కలార్ బుద్ధ మహామూర్తుల
నెట్టుకొనిబిరి. జుదోలానాడి కొట్టెయివరకు తిరుగుచున్న
భిక్షులచే వీరి రక్షింపబడిరి. (అ. ప్రె.)

శ్రీ జయపుర మహారాజాపీఠాధికారి సాహెబ్ గారి వివాహ మహోత్సవము

అతివైభవముతో జరిగినది. బాగుగా మహా మేచ్. శ్రీశ్రీశ్రీ. రామకృష్ణ శాస్త్రిగారు వచ్చి... (The text continues with a detailed account of the wedding ceremony, mentioning the presence of many guests and the religious significance of the occasion.)

“మనవి ఎంతకాలము జీవించును”

కొండవైద్యులు మనవి 120 ఏళ్లు బతుక గాడని చెప్పుచున్నారు. అందు ఆనుకట్టిలో కొక వైద్యుడు శ్రీనరస నుగా రిట్లు ప్రాయశ్చిత్తుడు. మనవుడుగాని, పెద్దవాతి జంతువులుగాని యితరాలను జీవించును అని నిర్ణయించు జాలకా. మన ఉదరమునందు హిల్టానియా యను పురుగు నీళ్లు ప్రాసన పుడు ప్రవేశించును. ఇది తీజప్రదేశముతో యొక్కరిగాను నున్నది. అది కడుపులోనే పెరిగి, గుడ్డు పెట్టును 28 యేడ్లు ప్రతుజును. ఒక అగ్రవైద్యుడు జెంఝీ పట్నములో యీ పురుగును సుబుధించిన రోగము 1878 ను॥ వచ్చెను. 28 ఏళ్లు గడవిన తరువాత తనకు సది ప్రతిఃయొన్నట్లు తెలిసెను. దానిజూతినది ప్రతిఃనవో 28 గంటలకు మించి ప్రతుక. చిట్టి పురుగు అపాధగాని 50యే యితరపాధగాని తెలివో జనిషి 800, తేజ 400 తేజ 1000 వచ్చెనటలైన జీవించును.”

మూడవకమ్మిద్యార్థి మహాజనసభ

ఆయా, మూడవకమ్మి ద్యార్థి మహాజనసభ కృష్ణా జిల్లా అకాలూరు గ్రామములో యానెల 18 వ తారీఖున ముం॥ కృష్ణ చలసాని శర్మ జారాజులచేరి గారి ఆధ్వర్యమున క్రీ.ద జనగణము కమ్మిద్యార్థి తెల్లరు దక్షిణము ప్రాంతించుచు న్నాడు. జ.పాల సాంబయ్య.

గవర్నరు అభినందించుట

రంగూను, మే 22:— శనివారం ఉదయం 11 తేదీన శాసనాధ్యక్షులు గారు స్థలం 28 కుంది లిండిపోటుదొంగల నె దింది పొట్టాడగా ఒక్క ముగ్గుడు చనిపోయిను. ముగ్గురి గా యములు పగిలెను. దీనిపై గ్రామస్థులను పొట్టును అభినందించుచు గవర్నరు వచ్చెను. పొట్టును గ్రామస్థుల కుటుంబముకు సానుభూతిపంకెయును గూడ గవర్నరు పంపెను. (ఆ. ప్రె.)

చెన్నపురి బజారుధరలు

మేనెల 15 వ తేదీ గురువారము

Table with market prices for various goods in Chennai. Columns include item names (e.g., rice, oil, sugar), quantities, and prices in rupees and paise. It is organized into sections like (1) Dhaanyam, (2) Nuts, (3) Spices, (4) Oil, (5) Miscellaneous, (6) Local products, and (7) Regional products.

సక్సన్ దంతచూరము

ఈ మార్గము తేజశ్శక్తివలన తయారు చేయబడినది. తల్లి సంబంధమైన వ్యాధు లన్నిటిని పోగొట్టును. దీర్ఘ 1-3 అంశాలు. డెజ్ 1-3 రూ 1-4-0. టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి, 2 ఎ. ఆలంగాటా పిల్లలి, రింగ్ రోడ్, మద్రాసు.

నాణ్యమైనబనీనులు

ఈ దినవ నువహించిన విల్లులో తయారగుచున్న బనీ నులు, హిందూదేశపువిల్లు నూలులోనున్నా, ఖద్దరునూలులో నున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, సకలమైనపట్టువున్నా, ప్రతి వస్త్రరాధారములోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరస మైనవస్త్రము. భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, పిలుగా యుండే లానుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చాకగా యేర్పాలు చేసి విక్రయించుచున్నాము. వర్తకులకు (హోలుశేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్టాట్టులకు, చాలా వ్యాపారవిల్లు కల్లుజేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోలినవారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చాస్తీ లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, ప్యాకెట్టు 2 రూ 6-0-0 మానేజరు:— ఆంధ్రహాజరీమిల్లు, బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రయా.

వేలము

ఈదిగవ రమారమిగా తెలుపబడిన తునకలు, ప్లాంటులు, తరసామానులు బెంగాలు - నాగపూరు రైల్వే మినుగా నున్న ఖర్గ పురమునందు రైల్వే ఆక్షన్లపై మెసర్సు బిలిమారియా బ్రదర్సు వారి మూలముగా 28-5-24 తేదీ వుదయం 8 గంటలకు 3, ఆప్రకారముగానే మరు దినములందున వేలముచేసి విక్రయింపబడును. వేలము వరతులు, యితరవివరములు తెలియగోవారు మెసర్సు బిలిమారియా బ్రదర్సు రైల్వే కంట్రాక్టరులు ఖర్గ పుర 3, అనువిలాసమునకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

తునకలు వివరము

ప్రాసు పలకలపై నుండు ఉక్కుతునకలు 70 టన్నులు ఎఫ్. ఏఫ్. ఇనుపతునకలు, డి. హెచ్. ఇనుపతునకలు ఇతరరకముల తునకలు 175 టన్నులు క్రైలులు 8 1/2 టన్నులు, నానావిధ డబ్బాయి. వి. ఏ. ఎం. బి 400 టన్నులు, విల్లు ఉక్కుతునకలు 100 టన్నులు, ఉపయోగము లేక త్రోసివేయబడిన కైరుక ఉక్కుతునకలు 100 టన్నులు, సి.వి. గాన్ రిటార్టరు 20 టన్నులు, యిర్లడి బోరింగులు 85 టన్నులు ఇర్లడి తునకలు 11 టన్నులు, ఉపయోగించుటకు వీలైన కీరసనాయిల్ డబ్బాయి 8000, అనేరల మల రోల్లు ఉక్కుదాబాకమ్ములు 6-8 అడుగులు పొడవుగలవి (ప్రాత ఎస్. జి. బారుమాలములు) తునకలు 180 టన్నులు, సీసపుతునకలు 9 1/2 టన్నులు, యిర్లడి బాయిల్ ట్యూబుల తునకలు 80 టన్నులు, కంపబోరింగుపాడి 2 టన్నులు మొదలగునవి.

ప్లాంటు ఇతరసామానులు

10 టన్నుల కపాసిటి పెప్పర్స్ డిఫరెన్ షియలు ఫుల్లెర్స్ కులు నెం 11, బ్రూసెన్ ఎక్స్ కావటరులు ఫూర్తిగా నుండునవి ప్రస్తుతము పనిచేయుటకు వీలైనది నెం 8 పెల్లు పేటెంటు స్ప్రియింగు మెషిన్ నెం 1 చిన్న ఎలెక్ట్రిక్ లైటింగు సెట్ తని బంగళాలకు తగినది. 225, 230 వోల్టలు గలది. డి. సి. మంటు వాండు 1. 25 కె. డబ్బాయిడైన హా 1850 ఆర్. సి. ఎం. చొప్పున పనిచేయునది. 2 1/2 డి. హెచ్. పి చే పనిచేయునది. పెట్టర్ జూనియర్ కిరసనాయిల్ ఎంజిను వోల్ట మిటరు స్క్విచ్ బోర్డు, హాకు ఎక్స్ ప్లెంట్ మంటు గలది 60 కె విస్తారండ్రివన్ జనరేటింగు సెట్టు, బెల్లెసు అండు మార్కెన్ 2 డి. సి ఎంజిను డైనమోలు ఒకటి వెనుక ఒకటిగలవి 80 కె. డబ్బాయి 220 వోల్టలు ప్రకారము గలది, ఒక చదరపు అంగులమునకు 150 పానుల ఆవిరి ప్రెస్సురు గలది స్క్విచ్ బోర్డుతో సహాగలది కొంతకాలమునకు మునుపే ఫూర్తిగా తనిఖీ చేయబడినది. అన్ని కొలతలకు వైన 8-0" ఎత్తు 17-8" పొడవు, 6-2 వెడల్పుగలది. వి. ఎస్. రైల్వే, ఏజంటు గారి ఉత్తరు వైన

Advertisement for 'బడికిపోవు పిల్లల తండ్రుల కొక వరప్రసాదము' (A boon for fathers who don't want their children to go to school). It mentions Messrs T. H. Khanna at 22, Linga Chetty Street, Madras. Below this, there is an advertisement for 'కావలెను' (Must be) for Rajavid Sri Hamandasji Kaviraj at 152 Harrison Road, Calcutta.

Printed and Published by K. Nageswara Rao Editor, Andhrapatrika, Power Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street, MADRAS.